

Міністерство освіти і науки України
Чорноморський національний університет імені Петра Могили

Чубук Р. В.

Педагогіка вищої школи: методичні рекомендації до вивчення курсу

Випуск 363

Методичні рекомендації

Миколаїв – 2021

УДК 378 (076)

Ч 81

Рекомендовано вченою радою Чорноморського національного університету імені Петра Могили. (протокол № 4 від 13 травня 2021 р.).

Рецензенти:

Барвінок І. В., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри психології та педагогічної освіти, ПЗВО «МКУ ім. Пилипа Орлика».

Ч 81

Чубук Р. В. Педагогіка вищої школи : методичні рекомендації до вивчення курсу : методичні рекомендації / Р. В. Чубук. – Миколаїв : Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2021. – 88 с. (Методична серія ; вип. 363).

Методичні рекомендації містять: опис навчальної дисципліни, концепцію і програму курсу, тематичний план лекційних занять, тематичний план семінарських (групових) занять, індивідуальні завдання та завдання для самостійної роботи студентів, питання для підготовки до екзамену, тестові завдання для контролю знань, список рекомендованої літератури.

Методичні рекомендації адресовані студентам спеціальності 231 – Соціальна робота, 032 – Історія та археологія, 052 – Політологія, 291 – Міжнародні відносини освітньо-кваліфікаційного рівня підготовки «магістр», а також аспірантам, викладачам соціально-педагогічних спеціальностей закладів вищої освіти.

УДК 378 (076)

ISSN 1811-492X

© Чубук Р. В., 2021

© ЧНУ ім. Петра Могили, 2021

ЗМІСТ

1. Опис навчальної дисципліни: «Педагогіка вищої школи»	5
Спеціальність 231 – Соціальна робота	5
Спеціальність 032 – Історія та археологія	5
Спеціальність 052 – Політологія	6
Спеціальність 291 – Міжнародні відносини	7
2. Концепція навчальної дисципліни «Педагогіка вищої школи».....	8
3. Програма навчальної дисципліни «Педагогіка вищої школи».....	13
Спеціальність 231 – Соціальна робота	13
Спеціальність 032 – Історія та археологія	14
Спеціальність 052 – Політологія	14
Спеціальність 291 – Міжнародні відносини	15
4. Тематичний план лекційного курсу (денна форма навчання)	16
Спеціальність 231 – Соціальна робота	16
Спеціальність 032 – Історія та археологія	21
Спеціальність 052 – Політологія	21
Спеціальність 291 – Міжнародні відносини	21
5. Тематичний план лекційного курсу (заочна форма навчання).....	24
Спеціальність 032 – Історія та археологія	24
Спеціальність 291 – Міжнародні відносини	25
6. Тематичний план семінарських (групових) занять (денна форма навчання)	26
Спеціальність 231 – Соціальна робота	26
Спеціальність 032 – Історія та археологія	44
Спеціальність 052 – Політологія	44
Спеціальність 291 – Міжнародні відносини	44
7. Тематичний план семінарських (групових) занять (заочна форма навчання)	55
Спеціальність 032 – Історія та археологія	55

Спеціальність 291 – Міжнародні відносини	58
8. Рекомендації до самостійної роботи студентів	63
9. Рекомендації підготовки до семінарських занять	65
10. Рекомендації для підготовки доповідей	66
11. Вимоги до написання письмових видів робіт	68
12. Пам'ятка студенту	70
13. Система оцінювання роботи студентів (денна і заочна форма навчання)	71
14. Методи навчання і контролю	73
15. Методичне забезпечення і підсумковий контроль	77
16. Запитання для підготовки до екзамена	78
17. Зразок «нульового» варіанта білета до екзамену	82
18. Рекомендована література	83

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ: «ПЕДАГОГІКА ВИЩОЇ ШКОЛИ»

Спеціальність 231 – Соціальна робота

Найменування показника	Характеристика дисципліни	
Найменування дисципліни	Педагогіка вищої школи	
Галузь знань	23 – Соціальна робота	
Спеціальність	231 – Соціальна робота	
Спеціалізація (якщо є)	–	
Освітня програма	Соціальна робота	
Рівень вищої освіти	Магістратура	
Статус дисципліни	Нормативна	
Курс навчання	5	5
Навчальний рік	2021–2025	
Номери семестрів	Денна форма	Заочна форма
	10	10
Загальна кількість кредитів ЄКТС/год.	5 кредитів / 150 год.	
Структура курсу:	Денна форма	Заочна форма
– лекції	30	
– семінарські заняття	30	
– самостійна робота студентів	90	
Відсоток аудиторного навантаження	40 %	
Мова викладання	Українська	
Форма проміжного контролю (якщо є)	–	
Форма підсумкового контролю	Екзамен	

Спеціальність 032 – Історія та археологія

Найменування показника	Характеристика дисципліни	
Найменування дисципліни	Педагогіка вищої школи	
Галузь знань	03 – Гуманітарні науки	
Спеціальність	032 – Історія та археологія	
Спеціалізація (якщо є)	–	
Освітня програма	Історія та археологія	
Рівень вищої освіти	Магістратура	
Статус дисципліни	Нормативна	
Курс навчання	5 курс	6 курс
Навчальний рік	2021–2025	

Продовження табл.

Номери семестрів	Денна форма	Заочна форма
	10	16, 17
Загальна кількість кредитів ЄКТС/год.	3 кредити / 90 год.	
Структура курсу:	Денна форма	Заочна форма
– лекції	18	4
– семінарські заняття	18	6
– самостійна робота студентів	54	80
Відсоток аудиторного навантаження	40 %	11 %
Мова викладання	Українська	
Форма проміжного контролю (якщо є)	–	–
Форма підсумкового контролю	Екзамен	

Спеціальність 052 – Політологія

Найменування показника	Характеристика дисципліни	
Найменування дисципліни	Педагогіка вищої школи	
Галузь знань	05 – Соціальні та поведінкові науки	
Спеціальність	052 – Політологія	
Спеціалізація (якщо є)	–	
Освітня програма	Політологія	
Рівень вищої освіти	Магістратура	
Статус дисципліни	Нормативна	
Курс навчання	5 курс	–
Навчальний рік	2021–2025	
Номери семестрів	Денна форма	Заочна форма
	10	–
Загальна кількість кредитів ЄКТС/год.	3,5 кредити / 105 год.	
Структура курсу:	Денна форма	Заочна форма
– лекції	18	–
– семінарські заняття	18	–
– самостійна робота студентів	69	–
Відсоток аудиторного навантаження	34 %	–
Мова викладання	Українська	
Форма проміжного контролю (якщо є)	–	–
Форма підсумкового контролю	залік	–

***Педагогіка вищої школи:
методичні рекомендації до вивчення курсу***

Спеціальність 291 – Міжнародні відносини

Найменування показника	Характеристика дисципліни	
Найменування дисципліни	Педагогіка вищої школи	
Галузь знань	29 – Міжнародні відносини	
Спеціальність	291 – Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії	
Спеціалізація (якщо є)	–	
Освітня програма	Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії	
Рівень вищої освіти	Магістратура	
Статус дисципліни	Нормативна	
Курс навчання	5 курс	6 курс
Навчальний рік	2021–2025	
Номери семестрів	Денна форма	Заочна форма
	10	17, 18
Загальна кількість кредитів ЄКТС/год.	3,5 кредити / 105 год.	
Структура курсу: – лекції – семінарські заняття – самостійна робота студентів	Денна форма	Заочна форма
	18	6
	18	6
	69	93
Відсоток аудиторного навантаження	34 %	11 %
Мова викладання	Українська	
Форма проміжного контролю (якщо є)	–	–
Форма підсумкового контролю	залік	

2. КОНЦЕПЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПЕДАГОГІКА ВИЩОЇ ШКОЛИ»

Пріоритетним напрямом реформування освіти є підготовка кваліфікованих кадрів, здатних до творчого, професійного розвитку, освоєння і впровадження наукових та інформаційних технологій тощо.

Професійна підготовка фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня – магістр – здійснюється згідно з навчальним планом та програмою навчальної дисципліни: «Педагогіка вищої школи». Базою для вивчення цього предмета є знання студентів з фахових дисциплін у теоретичному, методичному і практичному аспектах, які вони вивчали на попередніх курсах.

Предметом дисципліни «Педагогіка вищої школи» є:

- процес професійної підготовки фахівців і навчально-виховний процес формування культурної еліти сучасного суспільства;
- вивчення закономірних зв'язків, що існують між навчанням, вихованням і розвитком студентів у ЗВО;
- розробка та впровадження методологічних, теоретичних і методичних проблем становлення сучасного інтелектуально-компетентного фахівця будь-якої галузі духовного або матеріального виробництва.

Предмет науки завжди конкретизується в її меті та завданнях.

Метою вивчення дисципліни є розробка шляхів удосконалення процесу підготовки кваліфікованих фахівців на основі дослідження закономірностей розвитку, навчання і виховання студентів у ЗВО.

Завданнями дисципліни «Педагогіка вищої школи» є:

- вивчення соціально-історичних характеристик системи вищої освіти;
- аналіз змісту, форм і методів навчання, виховання і розвитку студентів;
- розробка нових технологій навчання і виховання студентів у ЗВО;
- розкриття педагогічних закономірностей формування студентів як майбутніх фахівців;
- аналіз методів контролю та оцінки успішності студентів на основі системного підходу;
- співвідношення цілей та засобів виховання і навчання;
- вивчення діалектичних взаємозв'язків об'єктивних і суб'єктивних, соціальних і природних факторів розвитку та виховання студентства, його потенційних і реальних можливостей;

***Педагогіка вищої школи:
методичні рекомендації до вивчення курсу***

- розробка теорій та методик навчання і виховання, критеріїв їхньої ефективності на основі закономірностей цих процесів.

Після вивчення курсу студенти повинні знати:

- сутність та своєрідність навчально-виховного процесу у вищій школі;
- тенденції та особливості розвитку системи вищої освіти в Україні та зарубіжних країнах;
- суперечності, психічні функції, особливості розвитку молодшої людини студентського віку;
- структуру, психолого-педагогічні аспекти організації навчально-пізнавальної діяльності студентів;
- критерії відбору, принципи структурування змісту навчального курсу у вищій школі;
- сучасні інтерактивні методи навчання студентів;
- форми організації навчання студентів;
- норми, критерії оцінювання знань, умінь студентів, повідомлення їм та отримання від них зворотного зв'язку;
- сутність, особливості, методи, прийоми виховання студентів;
- педагогічні уміння діяльності викладача вищої школи;
- особливості вербальної та невербальної поведінки викладача;
- сутність, напрями, організації спілкування зі студентами;
- етапи, способи розв'язання конфліктів зі студентами;
- шляхи, умови формування студентської спільноти;
- методи науково-педагогічних досліджень.

На основі цих знань повинні бути сформовані уміння:

- постановки навчальної мети, відбору, структурування змісту лекцій, практично-семінарських занять;
- розвитку інтересу та особистісного ставлення студентів до змісту навчальної дисципліни;
- складання навчальної програми з дисципліни;
- застосування методів, прийомів організації навчально-пізнавальної діяльності студентів (бесіди, діалогу, дискусії, мозкової атаки тощо);
- планування структури, змісту, процесу організації лекції, практично-семінарського заняття;
- застосування методів, прийомів організації виховного впливу на студентів;
- організації спілкування зі студентами у навчальний час;
- саморегуляція невербальної поведінки у спілкуванні зі студентами;
- розв'язання педагогічних конфліктів у різних ситуаціях;
- застосування методів науково-педагогічного дослідження;

- аналізу педагогічних ситуацій.

Програма побудована за вимогами кредитно-трансферної системи організації навчального процесу у закладах вищої освіти та узгоджена з примірною структурою змісту навчальної дисципліни, що рекомендована Європейською Кредитно-Трансферною Системою (ECTS).

- Контроль за роботою студентів здійснюється шляхом виконання самостійних завдань та здачі екзамена. Оцінювання самостійної роботи студентів проводиться відповідно до шкали оцінювання.

Методика вивчення дисципліни передбачає: використання сучасних освітніх технологій; поглиблену самостійну роботу студентів; практичне застосування набутих знань, умінь і навичок студентів на практичних заняттях.

Розроблені методичні рекомендації відповідають освітній програмі підготовки фахівців та орієнтовані на **формування компетентностей:**

Загальні компетентності (ЗК)	ЗК2	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
	ЗК6	Знання та розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності.
	ЗК10	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
Фахові компетентності спеціальності (ФК)	ФК1	Знання і розуміння сутності, значення і видів соціальної роботи та основних її напрямів (психологічного, соціально-педагогічного, юридичного, економічного, медичного).
	ФК3	Знання і розуміння нормативно-правової бази стосовно соціальної роботи та соціального забезпечення.
	ФК4	Здатність до аналізу соціально-психологічних явищ, процесів становлення, розвитку та соціалізації особистості, розвитку соціальної групи і громади.
	ФК9	Здатність оцінювати соціальні проблеми, потреби, особливості та ресурси клієнтів.
	ФК16	Здатність дотримуватися етичних принципів та стандартів соціальної роботи.
	ФК19	Здатність оцінювати результати та якість професійної діяльності у сфері соціальної роботи.

Очікувані результати навчання:

Для досягнення мети та виконання поставлених завдань програмою підготовки передбачено теоретичні, практичні та самостійні види робіт.

Після вивчення дисципліни студенти повинні **знати**:

- зміст, структуру, функції та форми соціальної роботи;
- теоретично-методичні основи соціальної роботи;
- соціокультурні цінності соціальної роботи;
- основні принципи та методи соціальної роботи;
- провідні теорії соціальної роботи;
- етичний кодекс соціального працівника;
- шляхи вирішення проблем клієнтів соціальної роботи;
- основні методи практичної та теоретичної соціальної роботи;
- теоретичні аспекти професійної взаємодії «клієнт-соціальний працівник» на індивідуальному, груповому та рівні соціальної роботи в громаді;
- актуальні проблеми та основні тенденції розвитку соціальної роботи.

На основі цих знань у студентів повинні бути сформовані **уміння**:

- використовувати теоретичні знання у вирішенні професійних завдань;
- сприяти адаптації клієнтів у суспільстві;
- самостійно мислити, відстоювати позицію суб'єкта соціальної роботи;
- орієнтуватися у системі інформації про різні соціальні групи населення, які потребують соціального захисту;
- проводити соціальну профілактику;
- консультувати клієнтів в соціальних службах;
- аналізувати ситуацію клієнта, рекомендувати можливі способи втручання на теоретичному рівні;
- творчо оцінювати та реально прогнозувати рівень теоретико-методологічного забезпечення практичної соціальної роботи;
- застосовувати основні методологічні принципи теорії соціальної роботи на практиці;
- діагностувати соціальні та особистісні проблеми;
- надавати соціальну допомогу, тим хто її потребує;
- здійснювати посередництво між клієнтами та різними організаціями;
- застосовувати діюче законодавство з соціальних питань;
- виконувати функції соціального працівника.

Відповідно до освітньої програми очікувані **результати навчання** охоплюють такі уміння:

ПРН 1	Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування професійних і встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між соціальними подіями та явищами.
ПРН 5	Теоретично аргументувати шляхи подолання проблем та складних життєвих обставин, обирати ефективні методи їх вирішення, передбачати наслідки.
ПРН 17	Встановлювати та підтримувати взаємини з клієнтами на підґрунті взаємної довіри та відповідно до етичних принципів і стандартів соціальної роботи, надавати їм психологічну підтримку й наснажувати клієнтів.
ПРН 18	Налагоджувати співпрацю з представникам різних професійних груп та громад; використовувати стратегії індивідуального та колективного представництва інтересів клієнтів.

Програма побудована за вимогами кредитно-трансферної системи організації навчального процесу у закладах вищої освіти та узгоджена з примірною структурою змісту навчального курсу, що рекомендована Європейською Кредитно-Трансферною Системою (ECTS). Оцінювання самостійної роботи студентів проводиться відповідно до шкали оцінювання.

Підсумковий контроль за роботою студентів здійснюється шляхом здачі заліку або екзамена.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПЕДАГОГІКА ВИЩОЇ ШКОЛИ»

Спеціальність 231 – Соціальна робота

Тема заняття	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	разом	у тому числі			разом	у тому числі		
		л	с	сп		л	с	сп
Педагогіка вищої школи								
1. Європейська освітня інтеграція, Болонський процес	10	2	2	6				
2. Стандартизація вищої освіти України як засіб вдосконалення професійної підготовки фахівців	10	2	2	6				
3. Система вищої педагогічної освіти за кордоном	10	2	2	6				
4. Предмет, задачі, основні категорії ПВШ	10	2	2	6				
5. Дидактика вищої школи як педагогічна теорія	10	2	2	6				
6. Форми, види, методи та засоби навчання у вищій школі	10	2	2	6				
7. Інноваційні тенденції розвитку сучасної вищої освіти	10	2	2	6				
8. Контроль та оцінювання успішності студентів у ЗВО	10	2	2	6				
9. Управління ЗВО	10	2	2	6	—	—	—	—
Методика викладання у вищій школі								
10. Методика викладання лекційних занять у вищій школі	10	2	2	6				
11. Методика проведення семінарів та інших форм занять	10	2	2	6				
12. Методика організації самостійної роботи студентів	10	2	2	6				
13. Методика організації дистанційного навчання	10	2	2	6				
14. Методика організації науково-дослідної роботи студентів	10	2	2	6				
15. Методика аналізу та оцінки навчальних досягнень студентів	10	2	2	6				
Усього	150	30	30	90	—	—	—	—

Спеціальність 032 – Історія та археологія

Тема заняття	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	разом	у тому числі			разом	у тому числі		
		л	с	ср		л	с	ср
1. Європейська освітня інтеграція, Болонський процес і вища освіта в Україні	11	2	2	7	13			13
2. Стандартизація вищої освіти України як засіб удосконалення професійної підготовки фахівців	12	2	2	8	11	2		9
3. Система вищої педагогічної освіти за кордоном	12	2	2	8	13			13
4. Предмет, задачі, основні категорії ПВШ	11	2	2	7	11		2	9
5. Дидактика вищої школи як педагогічна теорія	12	2	2	8	13			13
6. Форми, види, методи та засоби навчання у вищій школі	12	2	2	8	11		2	9
7. Інноваційні тенденції розвитку сучасної вищої освіти	12	2	2	8	11	2		9
8. Контроль та оцінювання успішності студентів у ЗВО	12	2	2	8	11		2	9
9. Управління вищим закладом освіти	11	2	2	7	11			11
Усього	105	18	18	69	105	4	6	95

Спеціальність 052 – Політологія

Тема заняття	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	разом	у тому числі			разом	у тому числі		
		л	с	ср		л	с	ср
1. Європейська освітня інтеграція, Болонський процес і вища освіта в Україні	10	2	2	6				
2. Стандартизація вищої освіти України як засіб удосконалення професійної підготовки фахівців	10	2	2	6				
3. Система вищої педагогічної освіти за кордоном	10	2	2	6				
4. Предмет, задачі, основні категорії ПВШ	10	2	2	6				
5. Дидактика вищої школи як педагогічна теорія	10	2	2	6				

**Педагогіка вищої школи:
методичні рекомендації до вивчення курсу**

Продовження табл.

6. Форми, види, методи та засоби навчання у вищій школі	10	2	2	6				
7. Інноваційні тенденції розвитку сучасної вищої освіти	10	2	2	6				
8. Контроль та оцінювання успішності студентів у ЗВО	10	2	2	6				
9. Управління вищим закладом освіти	10	2	2	6				
Усього	90	18	18	54	—	—	—	—

Спеціальність 291 – Міжнародні відносини

Тема заняття	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	разом	у тому числі			разом	у тому числі		
		л	с	сп		л	с	сп
1. Європейська освітня інтеграція, Болонський процес і вища освіта в Україні	10	2	2	6	13			13
2. Стандартизація вищої освіти України як засіб удосконалення професійної підготовки фахівців	10	2	2	6	11	2		9
3. Система вищої педагогічної освіти за кордоном	10	2	2	6	11		2	9
4. Предмет, задачі, основні категорії ПВШ	10	2	2	6	11	2		9
5. Дидактика вищої школи як педагогічна теорія	10	2	2	6	11		2	9
6. Форми, види, методи та засоби навчання у вищій школі	10	2	2	6	13			13
7. Інноваційні тенденції розвитку сучасної вищої освіти	10	2	2	6	11	2		9
8. Контроль та оцінювання успішності студентів у ЗВО	10	2	2	6	11		2	9
9. Управління вищим закладом освіти	10	2	2	6				13
Усього	90	18	18	54	105	6	6	93

4. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙНОГО КУРСУ (денна форма навчання)

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 231 – СОЦІАЛЬНА РОБОТА

ЛЕКЦІЯ 1.

**Європейська освітня інтеграція, болонський процес
і вища освіта в Україні – 2 год.**

План лекції

1. Концептуальні напрями розвитку вищої освіти в Україні.
 2. Концепція підготовки управлінських кадрів у системі вищої освіти.
 3. Болонський процес як засіб інтеграції та демократизації вищої освіти.
 4. Адаптація вищої освіти України до вимог Болонського процесу.
- Література до теми лекції: 1, 5, 8, 10, 16, 20, 25, 36.**

ЛЕКЦІЯ 2.

**Стандартизація вищої освіти України як засіб удосконалення
Професійної підготовки фахівців – 2 год.**

План лекції

1. Сучасний стан стандартизації та система стандартів вищої освіти в Україні.
 2. Стандартизація як механізм підвищення якості навчання.
 3. Зміст та завдання стандартизації вищої освіти.
 4. Професійні стандарти в системі вищої освіти.
- Література до теми лекції: 3, 7, 9, 11, 14, 18, 29, 31.**

ЛЕКЦІЯ 3.

Система вищої педагогічної освіти за кордоном – 2 год.

План лекції

1. Вища освіта в США.
2. Система вищої освіти у Великобританії.
3. Система вищої освіти у Франції.
4. Система вищої освіти у Німеччині.
5. Система вищої педагогічної освіти в Японії.
6. Система вищої педагогічної освіти в Південній Кореї.
7. Вища педагогічна освіта в Китаї.

Література до теми лекції: 5, 7, 9, 15, 20, 23, 24, 25.

ЛЕКЦІЯ 4.

**Предмет, задачі, основні категорії
педагогіки вищої школи – 2 год.**

План лекції

1. Предмет педагогіки вищої школи.
2. Основні функції та завдання педагогіки вищої школи.
3. Характеристика основних категорій педагогіки вищої школи.
4. Вища школа як педагогічна система.

Література до теми лекції: 1, 3, 5, 7, 11, 15, 17, 20.

ЛЕКЦІЯ 5.

Дидактика вищої школи як педагогічна теорія – 2 год.

План лекції

1. Предмет і об'єкт дидактики вищої школи.
2. Сутність і методологічні засади навчання.
3. Рушійні сили, логіка навчального процесу.
4. Структура процесу оволодіння знаннями, уміннями й навичками.

Література до теми лекції: 1, 3, 5, 7, 11, 15, 17, 20.

ЛЕКЦІЯ 6.

Форми, види, методи та засоби навчання у вищій школі – 2 год.

План лекції

1. Розвиток і становлення організаційних форм навчання.
2. Типологія і характеристика методів навчання.
3. Дидактичні вимоги до вибору методів навчання.

Література до теми лекції: 3, 7, 9, 11, 14, 18, 29, 31.

ЛЕКЦІЯ 7.

Інноваційні тенденції розвитку сучасної вищої освіти – 2 год.

План лекції

1. Сутність педагогічної інноватики.
2. Шляхи оновлення системи вищої освіти в Україні.
3. Сучасні технології підґрунтя оновлення професійної підготовки вчителя.
4. Концепція оновлення підготовки майбутніх учителів на основі застосування інноваційних технологій.

Література до теми лекції: 5, 7, 11, 15, 21, 25, 29, 31.

ЛЕКЦІЯ 8.

Контроль та оцінювання успішності студентів у ЗВО – 2 год.

План лекції

1. Підвищення якості підготовки фахівців.
2. Принципи організації контролю та оцінки знань студентів.
3. Види перевірки навчальної роботи студентів.
4. Критерії оцінки та норми оцінки.

Література до теми лекції: 1, 5, 8, 10, 16, 20, 25, 36.

ЛЕКЦІЯ 9.

Управління закладом вищої освіти – 2 год.

План лекції

1. Структурно-функціональна модель закладу вищої освіти.
2. Принципи управління закладами вищої освіти.
3. Система управління закладом вищої освіти.

Література до теми лекції: 3, 7, 9, 11, 14, 18, 29, 31.

ЛЕКЦІЯ 10.

Методика викладання лекційних занять у вищій школі – 2 год.

План лекції

1. Академічна лекція в системі професійної підготовки студентів.
2. Технологія і техніки підготовки академічної лекції.
3. Дидактичні і методичні вимоги до академічної лекції.
4. Психолого-педагогічні вимоги до проведення лекції у вищій школі.

Література до теми лекції: 5, 7, 9, 15, 20, 23, 24, 25.

ЛЕКЦІЯ 11.

**Методика проведення семінарських та інших форм занять
у вищій школі – 2 год.**

План лекції

1. Дидактичні основи семінарських, практичних та інших форм занять.
2. Види семінарів, вимоги до їх організації та проведення.
3. Методики організації та проведення практичних, занять, консультацій.

Література до теми лекції: 1, 3, 5, 7, 11, 15, 17, 20.

ЛЕКЦІЯ 12.

**Методика організації самостійної роботи студентів
у вищій школі – 2 год.**

План лекції

1. Особливості навчальної роботи студентів.
2. Адаптація студентів до самостійної навчальної роботи.
3. Уміння слухати і конспектувати лекції.
4. Книга в системі професійної підготовки.
5. Підготовка до практичних, семінарських занять та контрольних заходів.

Література до теми лекції: 3, 7, 9, 11, 14, 18, 29, 31.

Лекція 13.

**Методика організації дистанційного навчання
у системі освіти – 2 год.**

План лекції

1. Соціально-економічні потреби в дистанційній освіті.
2. Короткий екскурс в історію дистанційного навчання.
3. Сутність дистанційного навчання.
4. Мотиви і принципи організації дистанційного навчання.
5. Умови ефективності дистанційного навчання.

Література до теми лекції: 1, 3, 5, 7, 12, 15, 17, 20.

ЛЕКЦІЯ 14.

**Методика організації науково-дослідної роботи студентів
у вищій школі – 2 год.**

План лекції

1. Наукова робота студентів – важливий чинник ефективності професійної підготовки фахівців з вищою освітою.
2. Системність в організації науково-дослідної роботи студентів.
3. Форми й види науково-дослідної роботи студентів.
4. Методи організації науково-дослідної роботи студентів.

Література до теми лекції: 1, 5, 8, 10, 16, 20, 25, 36.

ЛЕКЦІЯ 15.

**Методика аналізу та оцінювання
навчальних досягнень студентів – 2 год.**

План лекції

1. Значення аналізу та оцінювання навчальних досягнень студентів.
2. Функції оцінювання навчальних досягнень студентів.
3. Принципи, види та методи оцінювання навчальних досягнень студентів.
4. Методика проведення контрольних дій у вищій школі.
5. Модульно-рейтингова і кредитно-модульна технологія навчання та оцінювання навчальних досягнень студентів.

Література до теми лекції: 3, 7, 9, 11, 14, 18, 29, 31.

**СПЕЦІАЛЬНОСТІ 032 – ІСТОРІЯ ТА АРХЕОЛОГІЯ
052 – ПОЛІТОЛОГІЯ
291 – МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ**

ЛЕКЦІЯ 1.

**Європейська освітня інтеграція, Болонський процес
і вища освіта в Україні – 2 год.**

План лекції

1. Концептуальні напрями розвитку вищої освіти в Україні.
 2. Концепція підготовки управлінських кадрів у системі вищої освіти.
 3. Болонський процес як засіб інтеграції та демократизації вищої освіти.
 4. Адаптація вищої освіти України до вимог Болонського процесу.
- Література до теми лекції: 1, 5, 8, 10, 16, 20, 25, 36.**

ЛЕКЦІЯ 2.

**Стандартизація вищої освіти України як засіб удосконалення
Професійної підготовки фахівців – 2 год.**

План лекції

1. Сучасний стан стандартизації та система стандартів вищої освіти в Україні.
 2. Стандартизація як механізм підвищення якості навчання.
 3. Зміст та завдання стандартизації вищої освіти.
 4. Професійні стандарти в системі вищої освіти.
- Література до теми лекції: 3, 7, 9, 11, 14, 18, 29, 31.**

ЛЕКЦІЯ 3.

Система вищої педагогічної освіти за кордоном – 2 год.

План лекції

1. Вища освіта в США.
2. Система вищої освіти у Великобританії.
3. Система вищої освіти у Франції.
4. Система вищої освіти у Німеччині.

5. Система вищої педагогічної освіти в Японії.
6. Система вищої педагогічної освіти у Південній Кореї.
7. Вища педагогічна освіта в Китаї.

Література до теми лекцій: 5, 7, 9, 15, 20, 23, 24, 25.

ЛЕКЦІЯ 4.

Предмет, задачі, основні категорії педагогіки вищої школи – 2 год.

План лекції

1. Предмет педагогіки вищої школи.
2. Основні функції та завдання педагогіки вищої школи.
3. Характеристика основних категорій педагогіки вищої школи.
4. Вища школа як педагогічна система.

Література до теми лекцій: 1, 3, 5, 7, 11, 15, 17, 20.

ЛЕКЦІЯ 5.

Дидактика вищої школи як педагогічна теорія – 2 год.

План лекції

1. Предмет і об'єкт дидактики вищої школи.
2. Сутність і методологічні засади навчання.
3. Рушійні сили, логіка навчального процесу.
4. Структура процесу оволодіння знаннями, уміннями й навичками, формування компетентності.

Література до теми лекцій: 1, 3, 5, 7, 11, 15, 17, 20.

ЛЕКЦІЯ 6.

Форми, види, методи та засоби навчання у вищій школі – 2 год.

План лекції

1. Розвиток і становлення організаційних форм навчання.
2. Типологія і характеристика методів навчання.
3. Дидактичні вимоги до вибору методів навчання.

Література до теми лекцій: 3, 7, 9, 11, 14, 18, 29, 31.

ЛЕКЦІЯ 7.

Інноваційні тенденції розвитку сучасної вищої освіти – 2 год.

План лекції

1. Сутність педагогічної інноватики.
2. Шляхи оновлення системи вищої освіти в Україні.
3. Сучасні технології підґрунтя оновлення професійної підготовки педагога.
4. Концепція оновлення підготовки майбутніх педагогів на основі застосування інноваційних технологій.

Література до теми лекції: 5, 7, 11, 15, 21, 25, 29, 31.

ЛЕКЦІЯ 8.

Контроль та оцінювання успішності студентів у ЗВО – 2 год.

План лекції

1. Підвищення якості підготовки фахівців.
2. Принципи організації контролю та оцінки знань студентів.
3. Види перевірки навчальної роботи студентів.
4. Критерії та норми оцінки.

Література до теми лекції: 1, 5, 8, 10, 16, 20, 25, 36.

ЛЕКЦІЯ 9.

Управління закладом вищої освіти – 2 год.

План лекції

1. Структурно-функціональна модель закладу вищої освіти.
2. Принципи управління закладами вищої освіти.
3. Система управління закладом вищої освіти.

Література до теми лекції: 5, 7, 11, 15, 21, 25, 29, 31.

5. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙНОГО КУРСУ (заочна форма навчання)

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 032 – ІСТОРІЯ ТА АРХЕОЛОГІЯ

ЛЕКЦІЯ 1.

**Стандартизація вищої освіти України як засіб вдосконалення
Професійної підготовки фахівців – 2 год.**

План лекції

1. Сучасний стан стандартизації та система стандартів вищої освіти в Україні.
 2. Стандартизація як механізм підвищення якості навчання.
 3. Зміст та завдання стандартизації вищої освіти.
 4. Професійні стандарти в системі вищої освіти.
- Література до теми лекції: 3, 7, 9, 11, 14, 18, 29, 31.**

ЛЕКЦІЯ 2.

Інноваційні тенденції розвитку сучасної вищої освіти – 2 год.

План лекції

1. Сутність педагогічної інноватики.
 2. Шляхи оновлення системи вищої освіти в Україні.
 3. Сучасні технології підґрунтя оновлення професійної підготовки педагога.
 4. Концепція оновлення підготовки майбутніх педагогів на основі застосування інноваційних технологій.
- Література до теми лекції: 5, 7, 11, 15, 21, 25, 29, 31.**

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 291 – МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ

ЛЕКЦІЯ 1.

Стандартизація вищої освіти України як засіб удосконалення професійної підготовки фахівців – 2 год.

План лекції

1. Сучасний стан стандартизації та система стандартів вищої освіти в Україні.
 2. Стандартизація як механізм підвищення якості навчання.
 3. Зміст та завдання стандартизації вищої освіти.
 4. Професійні стандарти в системі вищої освіти.
- Література до теми лекції: 3, 7, 9, 11, 14, 18, 29, 31.**

ЛЕКЦІЯ 2.

Предмет, задачі, основні категорії педагогіки вищої школи – 2 год.

План лекції

1. Предмет педагогіки вищої школи.
 2. Основні функції та завдання педагогіки вищої школи.
 3. Характеристика основних категорій педагогіки вищої школи.
 4. Вища школа як педагогічна система.
- Література до теми лекції: 1, 3, 5, 7, 11, 15, 17, 20.**

ЛЕКЦІЯ 3.

Інноваційні тенденції розвитку сучасної вищої освіти – 2 год.

План лекції

1. Сутність педагогічної інноватики.
 2. Шляхи оновлення системи вищої освіти в Україні.
 3. Сучасні технології підґрунтя оновлення професійної підготовки педагога.
 4. Концепція оновлення підготовки майбутніх педагогів на основі застосування інноваційних технологій.
- Література до теми лекції: 5, 7, 11, 15, 21, 25, 29, 31.**

6. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН СЕМІНАРСЬКИХ (ГРУПОВИХ) ЗАНЯТЬ (денна форма навчання)

Спеціальність 231 – Соціальна робота

СЕМІНАРСЬКЕ (ГРУПОВЕ) ЗАНЯТТЯ № 1

Тема: Європейська освітня інтеграція, Болонський процес і вища освіта в Україні – 2 год.

Завдання для самостійної роботи студентів:

- **Підготуйте доповіді за таким планом заняття:**

1. Поясніть сутність концептуальних напрямів розвитку вищої освіти в Україні.
2. Охарактеризуйте концепцію підготовки кадрів у системі вищої освіти.
3. Прокоментуйте зміст основних положень Болонського процесу як засобу інтеграції та демократизації вищої освіти.
4. У чому специфіка адаптації вищої освіти України до вимог Болонського процесу?

- **Виконайте індивідуальні завдання:**

1. Підготуйте презентацію на одне із питань плану заняття.
2. Використовуючи поняття і ключові слова цієї теми, складіть кросворд.

- **Змодельуйте варіанти ситуацій до практичних завдань:**

1. Складіть план проведення дискусії на одну з актуальних тем, яка цікавить сучасних студентів. До плану включіть запитання дискусійного характеру з обраної вами тематики.
2. Уявіть, що ви керівник педагогічної практики студентів. Ви були присутні на уроці, де використовували метод демонстрації. Проте, учні 10-го класу під час уроку були пасивними, не проявляли інтересу до навчального матеріалу, який практикант демонстрував на екрані. *Які поради ви могли б дати студенту-практиканту щодо підвищення ефективності методу демонстрації на лекції?*

- **Доповніть речення:**

1. Концептуальні напрями – це _____.
2. Педагогічна система ЗВО – це _____.

- **Напишіть тези на одну із тем:**

1. Опишіть об'єктивні передумови реформування системи освіти.
2. Проаналізуйте основні напрями реформування системи освіти.
3. Розкрийте суть основних принципів освіти в Україні.

Література до теми заняття: 1, 5, 8, 10, 16, 20, 25, 36.

СЕМІНАРСЬКЕ (ГРУПОВЕ) ЗАНЯТТЯ № 2

Тема: Стандартизація вищої освіти України як засіб удосконалення професійної підготовки фахівців – 2 год.

Завдання для самостійної роботи студентів:

- **Підготуйте доповіді за таким планом заняття:**

1. Охарактеризуйте сучасний стан стандартизації та системи стандартів вищої освіти в Україні.
2. У чому сутність стандартизації як механізму підвищення якості навчання?
3. Розкажіть про зміст і завдання стандартизації вищої освіти.
4. Обґрунтуйте професійні стандарти в системі вищої освіти.

- **Виконайте індивідуальні завдання:**

1. Підготуйте презентацію на одне із питань плану заняття.
2. Використовуючи поняття і ключові слова цієї теми, складіть кросворд.

- **Змодельуйте варіанти ситуацій до практичних завдань:**

1. Під час заняття викладач ЗВО, використовуючи метод рольової гри, розіграє таку ситуацію: «декілька студентів старших курсів пропонують першокурснику випити з ними, але він відмовляється. Вони називають першокурсника маминим синочком і слабаком». *А як би ви повели себе в цій ситуації? Уявіть себе на місці першокурсника і змодельуйте варіанти відмови від алкоголю.*

2. Уявіть себе зав. кафедрою, який був присутній на лекції в молодого викладача. Викладач під час заняття не зумів організувати студентів для зворотної активності, вони майже не слухали лекцію, були не уважними, пасивними і шуміли. *Які поради ви б дали викладачу для забезпечення у подальшому ефективності лекції?*

- **Доповніть речення:**

1. Фундаменталізація дисциплін професійно-педагогічної підготовки – це _____.
2. Гуманітаризація має забезпечити – _____.
3. Особливості категорії «освіта» як системи – це _____.

- **Напишіть тези на одну із тем:**

1. Склад системи освіти і структура освіти в Україні.
 2. Сутність різних рівнів і ступенів вищої освіти в Україні.
 3. Основні тенденції розвитку педагогіки вищої школи в сучасних умовах.
 4. Типи закладів вищої освіти в Україні та їхні відмінності.
- Література до теми заняття: 3, 7, 9, 11, 14, 18, 29, 31.**

СЕМІНАРСЬКЕ (ГРУПОВЕ) ЗАНЯТТЯ № 3

Тема: Система вищої педагогічної освіти за кордоном – 2 год.

Завдання для самостійної роботи студентів:

- **Підготуйте доповіді за таким планом заняття:**

1. Обґрунтуйте систему вищої освіти в США.
2. Розкажіть про систему вищої освіти у Великобританії.
3. Обґрунтуйте систему вищої освіти у Франції.
4. Охарактеризуйте систему вищої освіти у Німеччині.
5. Обґрунтуйте систему вищої педагогічної освіти в Японії.
6. Обґрунтуйте систему вищої педагогічної освіти у Південній Кореї.
7. Розкажіть про систему вищої педагогічної освіти в Китаї.

- **Виконайте індивідуальні завдання:**

1. Підготуйте презентацію на одне із питань плану заняття.
2. Використовуючи поняття і ключові слова обраної теми, складіть кросворд.

- **Змодельуйте варіанти ситуацій до практичних завдань:**

1. Поясніть на прикладах різницю між трьома педагогічними методами:

- а) бесідою як методом навчання;
- б) бесідою як методом виховання;
- в) бесідою як методом педагогічних досліджень.

Сформулюйте по 2 запитання до кожного виду бесіди.

**Педагогіка вищої школи:
методичні рекомендації до вивчення курсу**

2. Студент другого курсу Сергій був переконаний, що йому занижують оцінки на семінарських заняттях. Одного разу, коли він ледве впорався з нескладним завданням і отримав цілком заслужену оцінку, він підійшов до викладача на перерві після пари і попросив: «Виправте, будь ласка, оцінку, оскільки завдання я виконав на 4 бали, а ви мені поставили лише 3». *У цьому випадку, щоб вплинути на поведінку студента, зверніться до методу переконування. Ваша мета – домогтися припинення такої поведінки студента у подальшому. Яким переконуючим змістом ви наповните свої пояснення? Які аргументи наведете?*

• **Доповніть речення:**

1. Освітній рівень – це _____.
2. Спеціальність – це _____.
3. Кваліфікація – це _____.

• **Напишіть тези на одну із тем:**

1. Розкрийте сутність і призначення статусів закладу вищої освіти: «національний» і «дослідницький».
2. Проаналізуйте основні проблеми розвитку вищої освіти України.
3. Сформулюйте ваші пропозиції щодо поліпшення якості вищої освіти в Україні та зокрема ЧНУ ім. Петра Могили.

Література до теми заняття: 5, 7, 9, 15, 20, 23, 24, 25.

СЕМІНАРСЬКЕ (ГРУПОВЕ) ЗАНЯТТЯ № 4

Тема: Предмет, задачі, основні категорії
педагогіки вищої школи – 2 год.

Завдання для самостійної роботи студентів:

• **Підготуйте доповіді за таким планом заняття:**

1. Поясніть предмет педагогіки вищої школи.
2. У чому полягають основні функції та завдання педагогіки вищої школи?
3. Охарактеризуйте основні категорії педагогіки вищої школи.
4. Обґрунтуйте вищу школу як педагогічну систему.

• **Виконайте індивідуальні завдання:**

1. Підготуйте презентацію на одне із питань плану заняття.
2. Використовуючи поняття і ключові слова цієї теми, складіть кросворд.

• **Змодельуйте варіанти ситуацій до практичних завдань:**

1. Ви куратор групи студентів другого курсу. Ви готуетесь виступити на батьківських зборах студентів на тему «Зниження рівня моральної культури студентів другого курсу». *Які причини цього явища ви будете аналізувати? Які аргументи наведете?*

2. Уявіть себе викладачем ЗВО. З метою підвищення рівня сприймання і засвоєння студентами інформації на лекційних і семінарських заняттях: *назвіть та обґрунтуйте причини, які знижують рівень сприймання і засвоєння студентами інформації та запропонуйте заходи щодо підвищення цього рівня.*

• **Доповніть речення:**

1. Інформація – це _____.
2. Наукова інформація – це _____.
3. Знання – це _____.
4. Професія – це _____.
5. Структура умінь – це _____.

• **Напишіть тези на одну із тем:**

1. Проблемне поле сучасної компетентісної парадигми підготовки фахівців.

2. Поясніть взаємозв'язок понять: «інформація», «наукова інформація», «знання».

3. Контроль умінь застосовувати знання для розв'язування практичних завдань.

Література до теми заняття: 1, 3, 5, 7, 11, 15, 17, 20.

СЕМІНАРСЬКЕ (ГРУПОВЕ) ЗАНЯТТЯ № 5

Тема: Дидактика вищої школи як педагогічна теорія – 2 год.

Завдання для самостійної роботи студентів:

• **Підготуйте доповіді за таким планом заняття:**

1. Розкажіть про предмет і об'єкт дидактики вищої школи.
2. Поясніть сутність і методологічні засади навчання.
3. Охарактеризуйте рушійні сили та логіку навчального процесу.
4. Обґрунтуйте структуру процесу оволодіння знаннями, уміннями та навичками.

Педагогіка вищої школи:
методичні рекомендації до вивчення курсу

- **Виконайте індивідуальні завдання:**

1. Підготуйте презентацію на одне із питань плану заняття.
2. Використовуючи поняття і ключові слова обраної теми, складіть кросворд.

- **Змодельуйте варіанти ситуацій до практичних завдань:**

1. Ви куратор групи студентів першого курсу. *Складіть покроковий план* ваших дій, що стосується соціалізації та соціальної адаптації студентів і формування студентської групи на принципах згуртованості і взаємовиручки.
2. Назвіть та обґрунтуйте причини, які знижують коефіцієнт корисної дії семінарських занять у вищій школі. Запропонуйте заходи для їх підвищення.

- **Доповніть речення:**

1. Дидактика – це _____.
2. Компетентність фахівця – це _____.
3. Уміння – це _____.
4. Навички – це _____.
5. Структура умінь – це _____.

- **Напишіть тези на одну із тем:**

1. Призначення та роль дидактики вищої освіти.
2. Основні завдання педагогіки вищої школи.
3. Поясніть методологічну основу сучасної дидактики.

Література до теми заняття: 1, 3, 5, 7, 11, 15, 17, 20.

СЕМІНАРСЬКЕ (ГРУПОВЕ) ЗАНЯТТЯ № 6

Тема: **Форми, види, методи та засоби навчання у вищій школі – 2 год.**

Завдання для самостійної роботи студентів:

- **Підготуйте доповіді за наступним планом заняття:**

1. Розкажіть про розвиток і становлення організаційних форм навчання.
2. Поясніть типологію і характеристику методів навчання.
3. У чому сутність дидактичних вимог до вибору методів навчання?
4. Розкажіть про методи навчання залежно від типу пізнавальної діяльності.
5. Поясніть зміст методів навчання за логікою передачі інформації.
6. У чому сутність методів навчання за ступенем керування навчальною діяльністю?

• **Виконайте індивідуальні завдання:**

1. Підготуйте презентацію на одне із питань плану заняття.
2. Використовуючи поняття і ключові слова цієї теми, складіть кросворд.

• **Змодельуйте варіанти ситуацій до практичних завдань:**

1. Уявіть себе викладачем ЗВО, який проводить профорієнтаційну роботу серед студентів-випускників (бакалаврів). Мета вашого виступу – викликати інтерес до спеціальності «Соціальна робота» і мотивувати їх до вступу в магістратуру. *Як ви це будете робити? Що ви скажете студентам? Які аргументи наведете?*

2. Спеціально підготуйте сценарій виховної ситуації, яку можна буде використовувати у практичних умовах майбутньої професійної діяльності з метою виховного впливу (у письмовій формі або у відео форматі), яку ви спостерігали під час педагогічної практики, або в реальному житті та яка справила на вас враження. *Поясніть, у чому саме полягає виховний потенціал цієї ситуації.*

• **Доповніть речення:**

1. Метод навчання – це _____.
2. Методика – це _____.
3. Форма занять у ЗВО – це _____.
4. Семінарське заняття – це _____.
5. Технологія навчання – це _____.

• **Напишіть тези на одну із тем:**

1. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності.
2. Методи контролю і самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності.
3. Обґрунтуйте доцільність використання тестового контролю.
4. Обґрунтуйте особливості засобів навчання.
5. Важливість розуміння викладачем психічних процесів пізнання.
6. Проблемне навчання у ЗВО.

Література до теми заняття: 3, 7, 9, 11, 14, 18, 29, 31.

СЕМІНАРСЬКЕ (ГРУПОВЕ) ЗАНЯТТЯ № 7

Тема: Інноваційні тенденції розвитку сучасної вищої освіти – 2 год.

Завдання для самостійної роботи студентів:

- **Підготуйте доповіді за таким планом заняття:**

1. У чому сутність педагогічної інноватики?
2. Обґрунтуйте шляхи оновлення системи вищої освіти в Україні.
3. Охарактеризуйте сучасні технології як підґрунтя оновлення професійної підготовки фахівця.
4. Розкажіть про концепцію оновлення підготовки майбутніх фахівців на основі застосування інноваційних технологій.
5. Охарактеризуйте закони перебігу інноваційних педагогічних процесів.
6. Розкажіть про умови ефективності інноваційних педагогічних процесів.

- **Виконайте індивідуальні завдання:**

1. Підготуйте презентацію на одне із питань плану заняття.
2. Використовуючи поняття і ключові слова цієї теми складіть кросворд.

- **Змодельуйте варіанти ситуацій до практичних завдань:**

1. Запропонуйте проблемне питання, з якого можна було б розпочати проблемну лекцію (тему оберіть самостійно). *Поясніть, чим відрізняється проблемний виклад навчального матеріалу від інших методів навчання? Обґрунтуйте свою відповідь на прикладі.*

2. Уявіть собі, що ви викладач-наставник академічної групи студентів 3-го курсу. Під час однієї з неформальних зустрічей студенти вирішили організувати рольову гру і взяти у вас інтерв'ю. З перших питань ви здогадалися про їхній задум: виявити ваше особисте ставлення до колег – інших викладачів університету. Ваші стосунки зі студентами групи до цього часу були відвертими... *Якою буде ваша реакція і відповідь? Як ви зможете аргументувати свою подальшу поведінку?*

- **Доповніть речення:**

1. Свідомість – це _____.
2. Інноваційне навчання у вищій школі – це _____.
3. Форми занять у ЗВО – це _____.
4. Мислення – це _____.

5. Осмислення – це _____.
6. Розуміння – це _____.

• **Напишіть тези на одну із тем:**

1. Обґрунтуйте динамічну тріаду розвитку рівня знань.
 2. Поясніть сутність піраміди цілей навчання.
 3. Зміст пізнавальної діяльності на етапах почуттєвого і логічного пізнання.
 4. Гуманістична спрямованість освітніх інноваційних процесів.
 5. Педагогічна інноватика у структурі наукового знання.
 6. Особливості інноваційної педагогічної діяльності.
- Література до теми заняття: 5, 7, 11, 15, 21, 25, 29, 31.**

СЕМІНАРСЬКЕ (ГРУПОВЕ) ЗАНЯТТЯ № 8

Тема: Контроль та оцінювання успішності студентів у ЗВО – 2 год.

Завдання для самостійної роботи студентів:

• **Підготуйте доповіді за таким планом заняття:**

1. Розкажіть про підвищення якості підготовки фахівців.
2. Поясніть принципи організації контролю та оцінки знань студентів.
3. Обґрунтуйте вимоги до системи контролю.
4. Розкажіть про види, рівні та форми контролю якості навчання.
5. У чому суть кваліметрії магістерських дисертацій і рефератів?

• **Виконайте індивідуальні завдання:**

1. Підготуйте презентацію на одне із питань плану заняття.
2. Використовуючи поняття і ключові слова цієї теми, складіть кросворд.

• **Змодельуйте варіанти ситуацій до практичних завдань:**

1. Під час лекції студенти уважно слухають, активно приймають участь, окрім одного. Цей студент схилив голову на стіл і починає тихенько хропіти, група переключила увагу на нього і вас вже перестали слухати – чекають на вашу реакцію. *Якою ж буде ваша реакція? Як ви поступите у цій ситуації?*

2. Ви прийшли на лекцію. П'ята пара. Студенти зустрічають вас незадоволеними поглядами, оскільки вони дуже втомлені. *Які ваші дії? Що ви скажете студентам, щоб їх підбадьорити і налаштувати на лекцію? Може запропонуєте лекцію у формі гри або тренінгу?*

• **Доповніть речення:**

1. Методи контролю – це _____.
2. Евристичний метод – це _____.
3. Взаємоконтроль знань – це _____.
4. Комбіноване (ущільнене) опитування – це _____.
5. Тестовий контроль – це _____.
6. Самоконтроль – це _____.
7. Критерії оцінки – це _____.

• **Напишіть тези на одну із тем:**

1. Компетентісний підхід до розроблення стандартів вищої освіти.
2. Види перевірки навчальної роботи студентів.
3. Критерії оцінки та норми оцінки.

Література до теми заняття: 1, 5, 8, 10, 16, 20, 25, 36.

СЕМІНАРСЬКЕ (ГРУПОВЕ) ЗАНЯТТЯ № 9

Тема: Управління закладом вищої освіти – 2 год.

Завдання для самостійної роботи студентів:

• **Підготуйте доповіді за таким планом заняття:**

1. Поясніть структурно-функціональну модель закладу вищої освіти.
2. Розкажіть про принципи управління закладами вищої освіти.
3. У чому сутність системи управління закладом вищої освіти.
4. Розкажіть про педагогічний менеджмент як сучасну теорію управління освітою.

• **Виконайте індивідуальні завдання:**

1. Підготуйте презентацію на одне із питань плану заняття.
2. Використовуючи поняття і ключові слова обраної теми, складіть кросворд.

• **Змодельуйте варіанти ситуацій до практичних завдань:**

1. Напишіть та обґрунтуйте актуальність дослідження з теми вашої магістерської роботи, яка затверджена наказом університету. *Чи були у вас проблеми щодо її написання? Поясніть конкретно.*

2. Запропонуйте умови, за яких інформація, яку повідомляє викладач на лекції, не буде проходити повз студента, а буде сприяти формуванню ерудиції та культури студента.

- **Доповніть речення:**

1. Принципи управління ЗВО – це _____.
2. Педагогічний менеджмент – це _____.
3. Самоменеджмент керівника ЗВО – це _____.

- **Напишіть тези на одну із тем:**

1. Управління пізнавальною діяльністю студентів.
2. Значущість менеджменту як сучасної теорії і практики соціального управління.
3. Аналіз основних понять теорії педагогічного менеджменту.
4. Основа поняття «педагогічний менеджмент».
5. Загальна характеристика принципів і функцій педагогічного менеджменту.

6. Самоменеджмент керівника ЗВО як менеджера освіти.

Література до теми заняття: 5, 7, 11, 15, 21, 25, 29, 31.

СЕМІНАРСЬКЕ (ГРУПОВЕ) ЗАНЯТТЯ № 10

Тема: Методика викладання лекційних занять у вищій школі – 2 год.

Завдання для самостійної роботи студентів:

- **Підготуйте доповіді за таким планом заняття:**

1. Розкажіть про академічну лекцію в системі вищої школи.
2. Поясніть типи лекцій, їх призначення і завдання.
3. Охарактеризуйте технологію і техніки підготовки академічної лекції.
4. Поясніть дидактичні і методичні вимоги до академічної лекції.
5. Обґрунтуйте методику проведення лекції.

- **Виконайте індивідуальні завдання:**

1. Підготуйте презентацію на одне із питань плану заняття.
2. Використовуючи поняття і ключові слова цієї теми, складіть кросворд.

- **Змодельуйте варіанти ситуацій до практичних завдань:**

1. Уявіть, що ви куратор групи 1 курсу. У ваших планах провести зі студентами бесіду, мета якої полягає у спонуканні першокурсників до самовиховання. *Змодельуйте варіанти початку цієї бесіди*, використовуючи інформацію, що спонукає до самовиховання (повчальні факти із життя знаменитих людей, сюжети кіногероїв, статті на теми самовиховання з періодичних видань тощо). *Обґрунтуйте свою відповідь.*

**Педагогіка вищої школи:
методичні рекомендації до вивчення курсу**

2. З метою забезпечення ефективності педагогічного впливу на сучасних студентів, ви як викладач університету, готуетесь до виступу перед групою студентів з цієї проблематики. *Які принципи, форми, методи, прийоми виховання будете використовувати для активізації уваги, враховуючи особливості студентського віку?*

• **Доповніть речення:**

1. Дидактичні вимоги до лекції – це _____.
2. Структура лекції – це _____.
3. Активізація пізнавальної діяльності – це _____.
4. Методика лекції – це _____.

• **Напишіть тези на одну із тем:**

1. Лекція як провідна форма організації навчання.
2. Переваги лекційного методу у вищій школі та шляхи усунення недоліків.
3. Сутність основних методів активізації пізнавальної діяльності на лекції.
4. Особливості проблемної лекції.
5. Основа психолого-педагогічних вимог до проведення лекції у вищій школі.
6. Основні стимули активізації пізнавальної діяльності студентів на лекції.

Література до теми заняття: 5, 7, 9, 15, 20, 23, 24, 25.

СЕМІНАРСЬКЕ (ГРУПОВЕ) ЗАНЯТТЯ № 11

Тема: Методика проведення семінарських та інших форм занять
у вищій школі – 2 год.

Завдання для самостійної роботи студентів:

• **Підготуйте доповіді за таким планом заняття:**

1. Розкажіть про дидактичні основи семінарських, практичних та інших форм занять.
2. Охарактеризуйте види семінарів, вимоги до їх організації та проведення.
3. У чому сутність методики організації та проведення семінарських, практичних занять і консультацій.
4. Поясніть критерії оцінювання змісту семінарського заняття.
5. Обґрунтуйте методику проведення семінарського заняття.

- **Виконайте індивідуальні завдання:**

1. Підготуйте презентацію на одне із питань плану заняття.
2. Використовуючи поняття і ключові слова зазначити теми, складіть кросворд.

- **Змодельуйте варіанти ситуацій до практичних завдань:**

1. Проаналізуйте наведені висловлювання видатних персоналій, що націлюють і надихають на самовдосконалення фахівців будь-якого профілю. Обґрунтуйте свою думку.

– «Примушуй себе робити те, що не хочеться, але треба. Обов'язок – головне джерело формування волі» (*В. О. Сухомлинський*).

– «Вважай нещасливим той день або ту годину, коли ти не засвоїв нічого і нічого не додав до своєї освіти» (*Я. А. Коменський*).

– «Поглиблювати свої знання можна лише тоді, коли дивишся безпосередньо в очі своєму незнанню» (*К. Д. Ушинський*).

2. Заповніть таблицю, використовуючи рекомендовану літературу. Прокоментуйте з практичної точки зору.

Правила щодо проведення тренінгових занять

№	Суть правил	Пояснення суті правила
1.	Економія часу	
2.	Ввічливе взаємовідношення	
3.	Позитивна атмосфера	
4.	Пропозиція (генерація) думок від свого імені	
5.	Добровільна активність	
6.	Конфіденційність інформації, почутої від учасників	
7.	Обов'язковість дотримання правила «Стоп»	

- **Доповніть речення:**

1. Семінарські заняття – це _____.
2. Тренінгове заняття – це _____.
3. Семінар-дискусія – це _____.
4. Науковий семінар – це _____.
5. Лабораторне заняття – це _____.
6. Комп'ютерний практикум – це _____.

- **Напишіть тези на одну із тем:**

1. Дидактичні завдання різних типів семінарських занять та особливості їхнього проведення.

2. Рекомендації щодо використання певних принципів дидактики під час проведення семінарських занять.

3. Методи, прийоми та засоби активізації пізнавальної діяльності студентів.

4. Психолого-педагогічні умови запровадження інноваційних педагогічних технологій у ЗВО.

5. Завдання і сутність комп'ютерного практикуму.

Література до теми заняття: 1, 3, 5, 7, 11, 15, 17, 20.

СЕМІНАРСЬКЕ (ГРУПОВЕ) ЗАНЯТТЯ № 12

Тема: Методика організації самостійної роботи студентів
у вищій школі – 2 год.

Завдання для самостійної роботи студентів:

- **Підготуйте доповіді за таким планом заняття:**

1. Розкажіть про особливості навчальної роботи студентів.

2. У чому сутність адаптації студентів до самостійної навчальної роботи?

3. Поясніть уміння слухати і конспектувати лекції.

4. Обґрунтуйте значення книги в системі професійної підготовки.

5. У чому основа методики підготовки до семінарських занять?

6. Розкажіть про методику підготовки до екзаменів і заліків.

7. У чому зміст перспектив вдосконалення самостійної роботи студентів?

- **Виконайте індивідуальні завдання:**

1. Підготуйте презентацію на одне із питань плану заняття.

2. Використовуючи поняття і ключові слова цієї теми, складіть кросворд.

- **Змодельуйте варіанти ситуацій до практичних завдань:**

1. Ви, як проректор з навчально-виховної роботи університету, готуетесь до виступу перед кураторами академічних груп з метою вироблення погоджених позицій для забезпечення взаємного контакту з проблемними студентами. *Який аналіз Ви зробите для недопущення девіантної поведінки та загострення протиправних дій студентів? Від яких проблем ви б хотіли застерегти ваших колег? На яких принципах, методах, прийомах виховного впливу ви зацентруєте особливу увагу?*

2. Проаналізуйте зміст статті із періодичної літератури, монографії або інших джерел соціально-педагогічної інформації, які ви прочитали за останній рік. Коротко ознайомте присутніх зі змістом цієї інформації. *Які соціально-педагогічні проблеми висвітлювалися в них? Сформулюйте своє ставлення до цих проблем.*

• **Доповніть речення:**

1. Самостійна робота студентів – це _____.
2. Педагогічна діагностика – це _____.
3. Експертна кваліметрія – це _____.
4. Індексна кваліметрія – це _____.
5. Статистична кваліметрія – це _____.

• **Напишіть тези на одну із тем:**

1. Роль науково-педагогічних працівників в оволодінні студентами навичками самостійної роботи.
2. Особливості самостійної роботи студентів заочної форми навчання.
3. Самостійна підготовка студента до семінарських, та інших видів занять.
4. Основа підготовки студента до виступу на семінарському занятті.
5. Методика організації самостійної роботи з навчальною і науковою літературою.
6. Методика написання тез та оформлення цитат.

Література до теми заняття: 1, 5, 8, 10, 16, 20, 25, 36.

СЕМІНАРСЬКЕ (ГРУПОВЕ) ЗАНЯТТЯ № 13

Тема: Методика організації дистанційного навчання у системі вищої освіти – 2 год.

Завдання для самостійної роботи студентів:

• **Підготуйте доповіді за таким планом заняття:**

1. Розкажіть про соціально-економічні потреби в дистанційній освіті.
2. Зробіть короткий екскурс в історію дистанційного навчання.
3. У чому суть дистанційного навчання?
4. Обґрунтуйте мотиви і принципи організації дистанційного навчання.
5. Охарактеризуйте умови ефективності дистанційного навчання.

Педагогіка вищої школи:
методичні рекомендації до вивчення курсу

• **Виконайте індивідуальні завдання:**

1. Підготуйте презентацію на одне із питань плану заняття.
2. Використовуючи поняття і ключові слова цієї теми, складіть кросворд.

• **Змодельуйте варіанти ситуацій до практичних завдань:**

1. Визначте та обґрунтуйте етапи проведення науково-педагогічного дослідження з теми вашої магістерської роботи. *Розкажіть як ви це зробили на практиці? Які рекомендації стали вам у нагоді?*
2. Заповніть таблицю та прокоментуйте кожен пункт переваг і недоліків:

«Переваги та недоліки дистанційного навчання»

№	Переваги	Недоліки
1.	Доступність усім верствам населення	
2.	Відсутність жорстких рамок і вимог присутності на заняттях	
3.	Самостійна організація часу, призначеного на навчання	
4.	Відсутність необхідності відвідувати лекції і семінари	
5.	Гнучкий графік консультацій; можливість викладення матеріалу курсу з урахуванням підготовки студентів	
6.	Необмежений доступ до дидактичних матеріалів	
7.	Інтерактивність – активне спілкування між студентами групи і викладачем	
8.	Економічна ефективність – відсутність витрат на транспорт і проживання тощо	
9.	Модульність – розбиття матеріалу на окремі теми, які вивчаються певною мірою засвоєння	
10.	Прозорість результатів навчання	
11.	Можливість використовувати провідні педагогічні технології	
12.	Зручність – можливість навчання у зручний час, у певному місці	

• **Доповніть речення:**

1. Дистанційне навчання – це _____.
2. Принципи дистанційного навчання – це _____.
3. Переваги дистанційного навчання – це _____.
4. Недоліки дистанційного навчання – це _____.
5. Інтерактивне навчання – це _____.

- **Напишіть тези на одну із тем:**

1. Дидактичні вимоги до електронних навчальних засобів.
2. Опишіть вимоги, яким має відповідати наукова інформація.
3. Технологія створення мультимедіа курсу.

Література до теми заняття: 1, 3, 5, 7, 11, 15, 17, 20.

СЕМІНАРСЬКЕ (ГРУПОВЕ) ЗАНЯТТЯ № 14

Тема: Методика організації науково-дослідної роботи студентів у вищій школі – 2 год.

Завдання для самостійної роботи студентів:

- **Підготуйте доповіді за таким планом заняття:**

1. Розкажіть про наукову роботу студентів як важливий чинник ефективності професійної підготовки фахівців з вищою освітою.
2. Охарактеризуйте методичні основи і системність організації науково-дослідної роботи студентів.
3. Поясніть основу форм, видів і методів науково-дослідної роботи студентів.
4. Обґрунтуйте організацію науково-дослідної роботи студентів.
5. Розкажіть про умови організації науково-дослідної роботи студентів.
6. Оформлення результатів науково-педагогічних досліджень.
7. Організація і підготовка магістерської роботи до захисту.
8. Як здійснюється керівництво, планування та облік науково-дослідної роботи студентів?

- **Виконайте індивідуальні завдання:**

1. Підготуйте презентацію на одне із питань плану заняття.
2. Використовуючи поняття і ключові слова цієї теми, складіть кросворд.

- **Змодельуйте варіанти ситуацій до практичних завдань:**

1. На підставі вимог до формулювання мети і завдань педагогічного дослідження, розкажіть як ви на практиці визначали мету і завдання вашого магістерського дослідження?

2. У деяких країнах Західної Європи перед початком навчання укладається контракт (договір) про навчання, у якому передбачаються конкретні умови, у тому числі обов'язковим є таке запитання: «Як ви бажаєте навчатися: з контролем чи без контролю знань, поведінки? З

Педагогіка вищої школи:
методичні рекомендації до вивчення курсу

виставленням оцінок чи без оцінок?» Якщо учень бажає навчатися без контролю знань та оцінок, плата за навчання у 3–4 рази менше. *Чому? Як ви це можете пояснити? Які функції виконує контроль під час навчання, що збільшує його вартість?*

• **Доповніть речення:**

1. Наукова робота студентів – це _____.
2. Форми і види науково-дослідної роботи студентів – це _____.
3. Методи організації НДР студентів – це _____.
4. Активізація пізнавальної діяльності студентів – це _____.

• **Напишіть тези на одну із тем:**

1. Завдання педагогічної діагностики і педагогічної кваліметрії.
2. Кваліметрія магістерських дисертацій.
3. Характеристики та критерії оцінювання якості магістерських робіт.
4. Порядок написання рецензії на наукову працю, посібник.
5. Вимоги та послідовність написання реферату.
6. Послідовність і правила написання наукової статті, тез.

Література до теми заняття: 1, 5, 8, 10, 16, 20, 25, 36.

СЕМІНАРСЬКЕ (ГРУПОВЕ) ЗАНЯТТЯ № 15

Тема: Методика аналізу та оцінювання навчальних досягнень студентів вищої школи – 2 год.

Завдання для самостійної роботи студентів:

• **Підготуйте доповіді за таким планом заняття:**

1. Розкажіть про аналіз та оцінювання навчальних досягнень студентів.
2. У чому сутність функцій оцінювання навчальних досягнень студентів?
3. Поясніть принципи, види та методи оцінювання навчальних досягнень студентів.
4. Розкажіть про модульно-рейтингову і кредитно-модульну технологію навчання та оцінювання навчальних досягнень студентів.
5. Охарактеризуйте методику проведення контрольних дій у вищій школі.

- **Виконайте індивідуальні завдання:**

1. Підготуйте презентацію на одне із питань плану заняття.
2. Використовуючи поняття і ключові слова обраної теми, складіть кросворд.

- **Змодельуйте варіанти ситуацій до практичних завдань:**

1. Як ви на практиці визначали об'єкт і предмет педагогічного дослідження з теми вашої магістерської роботи?
2. Прокоментуйте висловлювання К. Д. Ушинського про те, що: «Існуючі підходи та способи контролю пригнічують розумову діяльність учнів. Звичайно вчитель запитує одного чи декількох з них, а інші в цей час вважають себе вільними від будь-якої діяльності. Вони дарма витрачають час і спалюють сили, оскільки хвилюються в очікуванні. Зазвичай у таких умовах учень не здатний проявляти допитливість та ініціативу». Обґрунтуйте свою відповідь.

- **Доповніть речення:**

1. Педагогічний контроль – це _____.
2. Методика проведення контрольних дій – це _____.
3. Функції оцінювання навчальних досягнень студентів – це _____.

- **Напишіть тези на одну із тем:**

1. Вимоги, тривалість і складність контрольних завдань.
2. Особливості, критерії та методи оброблення результатів контролю.
3. Методи і форми контролю знань, умінь і навичок студентів.
4. Принципи різних методів вибіркового контролю.

Література до теми заняття: 3, 7, 9, 11, 14, 18, 29, 31.

СПЕЦІАЛЬНОСТІ 032 – ІСТОРІЯ ТА АРХЕОЛОГІЯ 052 – ПОЛІТОЛОГІЯ 291 – МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ

СЕМІНАРСЬКЕ (ГРУПОВЕ) ЗАНЯТТЯ № 1

Тема: Європейська освітня інтеграція, Болонський процес і вища освіта в Україні – 2 год.

Завдання для самостійної роботи студентів:

- **Підготуйте доповіді за таким планом заняття:**

1. Поясніть сутність концептуальних напрямів розвитку вищої освіти в Україні.

***Педагогіка вищої школи:
методичні рекомендації до вивчення курсу***

2. Охарактеризуйте концепцію підготовки кадрів у системі вищої освіти.

3. Прокоментуйте зміст основних положень Болонського процесу як засобу інтеграції та демократизації вищої освіти.

4. У чому специфіка адаптації вищої освіти України до вимог Болонського процесу?

- **Виконайте індивідуальні завдання:**

1. Підготуйте презентацію на одне із питань плану заняття.

2. Використовуючи поняття і ключові слова цієї теми, складіть кросворд.

- **Змодельуйте варіанти ситуацій до практичних завдань:**

1. Складіть план проведення дискусії на одну з актуальних тем, яка цікавить сучасних студентів. До плану включіть запитання дискусійного характеру з обраної вами тематики.

2. Уявіть, що ви керівник педагогічної практики студентів. Ви були присутні на уроці, де використовували метод демонстрації. Проте, учні 10-го класу під час уроку були пасивними, не проявляли інтересу до навчального матеріалу, який практикант демонстрував на екрані. *Які поради Ви могли б дати студенту-практиканту щодо підвищення ефективності методу демонстрації на лекції?*

- **Доповніть речення:**

1. Концептуальні напрями – це _____.

2. Педагогічна система ЗВО – це _____.

- **Напишіть тези на одну із тем:**

1. Опишіть об'єктивні передумови реформування системи освіти.

2. Проаналізуйте основні напрями реформування системи освіти.

3. Розкрийте суть основних принципів освіти в Україні.

Література до теми заняття: 1, 5, 8, 10, 16, 20, 25, 36.

СЕМІНАРСЬКЕ (ГРУПОВЕ) ЗАНЯТТЯ № 2

Тема: Стандартизація вищої освіти України як засіб вдосконалення професійної підготовки фахівців – 2 год.

Завдання для самостійної роботи студентів:

- **Підготуйте доповіді за таким планом заняття:**

1. Охарактеризуйте сучасний стан стандартизації та системи стандартів вищої освіти в Україні.

2. У чому сутність стандартизації як механізму підвищення якості навчання?

3. Розкажіть про зміст і завдання стандартизації вищої освіти.

4. Обґрунтуйте професійні стандарти в системі вищої освіти.

• **Виконайте індивідуальні завдання:**

1. Підготуйте презентацію на одне із питань плану заняття.

2. Використовуючи поняття і ключові слова поданої теми, складіть кросворд.

• **Змодельуйте варіанти ситуацій до практичних завдань:**

1. Під час заняття викладач ЗВО, використовуючи метод рольової гри, розіграє таку ситуацію: «Декілька студентів старших курсів пропонують першокурснику випити з ними, але він відмовляється. Вони називають першокурсника маминим синочком і слабаком». *А як би ви повели себе в цій ситуації? Уявіть себе на місці першокурсника і змодельуйте варіанти відмови від алкоголю.*

2. Уявіть себе зав. кафедрою, який був присутній на лекції в молодого викладача. Викладач під час заняття не зумів організувати студентів для зворотної активності, вони майже не слухали лекцію, були не уважними, пасивними і шуміли. *Які поради ви б дали викладачу для забезпечення в подальшому ефективності лекції?*

• **Доповніть речення:**

1. Фундаменталізація дисциплін професійно-педагогічної підготовки – це _____.

2. Гуманітаризація має забезпечити – _____.

3. Особливості категорії «освіта» як системи – це _____.

• **Напишіть тези на одну із тем:**

1. Склад системи освіти і структура освіти в Україні.

2. Сутність різних рівнів і ступенів вищої освіти в Україні.

3. Основні тенденції розвитку педагогіки вищої школи в сучасних умовах.

4. Типи закладів вищої освіти в Україні та їхні відмінності.

Література до теми заняття: 3, 7, 9, 11, 14, 18, 29, 31.

СЕМІНАРСЬКЕ (ГРУПОВЕ) ЗАНЯТТЯ № 3

Тема: Система вищої педагогічної освіти за кордоном – 2 год.

Завдання для самостійної роботи студентів:

- **Підготуйте доповіді за таким планом заняття:**

1. Обґрунтуйте систему вищої освіти в США.
2. Розкажіть про систему вищої освіти у Великобританії.
3. Обґрунтуйте систему вищої освіти у Франції.
4. Охарактеризуйте систему вищої освіти у Німеччині.
5. Обґрунтуйте систему вищої педагогічної освіти в Японії.
6. Обґрунтуйте систему вищої педагогічної освіти у Південній
Кореї.
7. Розкажіть про систему вищої педагогічної освіти в Китаї.

- **Виконайте індивідуальні завдання:**

1. Підготуйте презентацію на одне із питань плану заняття.
2. Використовуючи поняття і ключові слова цієї теми, складіть
кресворд.

- **Змодельуйте варіанти ситуацій до практичних завдань:**

1. Поясніть на прикладах різницю між трьома педагогічними
методами:

- а) бесідою як методом навчання;
- б) бесідою як методом виховання;
- в) бесідою як методом педагогічних досліджень.

Сформулюйте по 2 запитання до кожного виду бесіди.

2. Студент другого курсу Сергій був переконаний, що йому занижують оцінки на семінарських заняттях. Одного разу, коли він ледве впорався з нескладним завданням і отримав цілком заслужену оцінку, він підійшов до викладача на перерві після пари і попросив: «Виправте, будь ласка, оцінку, оскільки завдання я виконав на 4 бали, а Ви мені поставили лише 3». У цьому випадку, щоб вплинути на поведінку студента, зверніться до методу переконування. Ваша мета – домогтися припинення такої поведінки студента у подальшому. Яким переконуючим змістом ви наповните свої пояснення? Які аргументи наведете?

- **Доповніть речення:**

1. Освітній рівень – це _____.
2. Спеціальність – це _____.
3. Кваліфікація – це _____.

- **Напишіть тези на одну із тем:**

1. Розкрийте сутність і призначення статусів закладу вищої освіти: «національний» і «дослідницький».
2. Проаналізуйте основні проблеми розвитку вищої освіти України.
3. Сформулюйте Ваші пропозиції щодо поліпшення якості вищої освіти в Україні та зокрема ЧНУ ім. Петра Могили.

Література до теми заняття: 5, 7, 9, 15, 20, 23, 24, 25.

СЕМІНАРСЬКЕ (ГРУПОВЕ) ЗАНЯТТЯ № 4

Тема: Предмет, задачі, основні категорії
педагогіки вищої школи – 2 год.

Завдання для самостійної роботи студентів:

- **Підготуйте доповіді за таким планом заняття:**

1. Поясніть предмет педагогіки вищої школи.
2. У чому полягають основні функції та завдання педагогіки вищої школи?
3. Охарактеризуйте основні категорії педагогіки вищої школи.
4. Обґрунтуйте вищу школу як педагогічну систему

- **Виконайте індивідуальні завдання:**

1. Підготуйте презентацію на одне із питань плану заняття.
2. Використовуючи поняття і ключові слова цієї теми, складіть кросворд.

- **Змодельуйте варіанти ситуацій до практичних завдань:**

1. Ви куратор групи студентів другого курсу. Враховуючи рівень моральної культури деяких студентів, ви готуетесь виступити на батьківських зборах студентів на тему «Зниження рівня моральної культури студентів другого курсу». *Які причини цього явища ви будете аналізувати? Які аргументи наведете?*

2. Уявіть себе викладачем ЗВО. З метою підвищення рівня сприймання і засвоєння студентами інформації на лекційних і семінарських заняттях: *назвіть та обґрунтуйте причини, які знижують рівень сприймання і засвоєння студентами інформації та запропонуйте заходи щодо підвищення цього рівня.*

- **Доповніть речення:**

1. Інформація – це _____.

**Педагогіка вищої школи:
методичні рекомендації до вивчення курсу**

2. Наукова інформація – це _____.
3. Знання – це _____.
4. Професія – це _____.
5. Структура умінь – це _____.

• **Напишіть тези на одну із тем:**

1. Проблемне поле сучасної компетентісної парадигми підготовки фахівців.

2. Поясніть взаємозв'язок понять: «інформація», «наукова інформація», «знання».

3. Контроль умінь застосовувати знання для розв'язування практичних завдань.

Література до теми заняття: 1, 3, 5, 7, 11, 15, 17, 20.

СЕМІНАРСЬКЕ (ГРУПОВЕ) ЗАНЯТТЯ № 5

Тема: Дидактика вищої школи як педагогічна теорія – 2 год.

Завдання для самостійної роботи студентів:

• **Підготуйте доповіді за таким планом заняття:**

1. Розкажіть про предмет і об'єкт дидактики вищої школи.
2. Поясніть сутність і методологічні засади навчання.
3. Охарактеризуйте рушійні сили та логіку навчального процесу.
4. Обґрунтуйте структуру процесу оволодіння знаннями, вміннями та навичками?

• **Виконайте індивідуальні завдання:**

1. Підготуйте презентацію на одне із питань плану заняття.
2. Використовуючи поняття і ключові слова цієї теми, складіть кросворд.

• **Змодельуйте варіанти ситуацій до практичних завдань:**

1. Ви куратор групи студентів першого курсу. *Складіть покроковий план* ваших дій, що стосується соціалізації та соціальної адаптації студентів і формування студентської групи на принципах згуртованості і взаємовиручки.

2. Назвіть та обґрунтуйте причини, які знижують коефіцієнт корисної дії семінарських занять у вищій школі. Запропонуйте заходи для їх підвищення.

• **Доповніть речення:**

1. Дидактика – це _____.

2. Компетентність фахівця – це _____.
3. Уміння – це _____.
4. Навички – це _____.
5. Структура умінь – це _____.

• **Напишіть тези на одну із тем:**

1. Призначення та роль дидактики вищої освіти.
2. Основні завдання педагогіки вищої школи.
3. Поясніть методологічну основу сучасної дидактики.

Література до теми заняття: 1, 3, 5, 7, 11, 15, 17, 20.

СЕМІНАРСЬКЕ (ГРУПОВЕ) ЗАНЯТТЯ № 6

Тема: Форми, види, методи та засоби навчання у вищій школі – 2 год.

Завдання для самостійної роботи студентів:

• **Підготуйте доповіді за таким планом заняття:**

1. Розкажіть про розвиток і становлення організаційних форм навчання.
2. Поясніть типологію і характеристику методів навчання.
3. У чому зміст дидактичних вимог до вибору методів навчання?
4. Методи навчання залежно від типу пізнавальної діяльності.
5. Методи навчання за логікою передачі інформації.
6. Методи навчання за ступенем керування навчальною діяльністю.

• **Виконайте індивідуальні завдання:**

1. Підготуйте презентацію на одне із питань плану заняття.
2. Використовуючи поняття і ключові слова поданої теми, складіть кросворд.

• **Змодельуйте варіанти ситуацій до практичних завдань:**

1. Уявіть себе викладачем ЗВО, який проводить профорієнтаційну роботу серед студентів-випускників (бакалаврів). Мета вашого виступу – викликати інтерес до спеціальності «Соціальна робота» і мотивувати їх до вступу в магістратуру. *Як ви це будете робити? Що ви скажете студентам? Які аргументи наведете?*

2. Спеціально підготуйте сценарій виховної ситуації, яку можна буде використовувати у практичних умовах майбутньої професійної діяльності з метою виховного впливу (у письмовій формі або у відео

**Педагогіка вищої школи:
методичні рекомендації до вивчення курсу**

форматі), яку ви спостерігали під час педагогічної практики, або в реальному житті та яка справила на вас враження. *Поясніть, у чому саме полягає виховний потенціал цієї ситуації.*

• **Доповніть речення:**

1. Метод навчання – це _____.
2. Методика – це _____.
3. Форма занять у ЗВО – це _____.
4. Семінарське заняття – це _____.

• **Напишіть тези на одну із тем:**

1. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності.
2. Методи контролю і самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності.
3. Доцільність використання тестового контролю.
4. Особливості засобів навчання.
5. Важливість розуміння викладачем психічних процесів пізнання.
6. Проблемне навчання у ЗВО.

Література до теми заняття: 3, 7, 9, 11, 14, 18, 29, 31.

СЕМІНАРСЬКЕ (ГРУПОВЕ) ЗАНЯТТЯ № 7

Тема: Інноваційні тенденції розвитку сучасної вищої освіти – 2 год.

Завдання для самостійної роботи студентів:

• **Підготуйте доповіді за таким планом заняття:**

1. У чому основа педагогічної інноватики?
2. Обґрунтуйте шляхи оновлення системи вищої освіти в Україні.
3. Охарактеризуйте сучасні технології як підґрунтя оновлення професійної підготовки фахівця.
4. Розкажіть про концепцію оновлення підготовки майбутніх фахівців на основі застосування інноваційних технологій.
5. Охарактеризуйте закони перебігу інноваційних педагогічних процесів.
6. Умови ефективності інноваційних педагогічних процесів.

• **Виконайте індивідуальні завдання:**

1. Підготуйте презентацію на одне із питань плану заняття.
2. Використовуючи поняття і ключові слова цієї теми складіть кросворд.

- **Змодельуйте варіанти ситуацій до практичних завдань:**

1. Запропонуйте проблемне питання, з якого можна було б розпочати проблемну лекцію (тему оберіть самостійно). *Поясніть, чим відрізняється проблемний виклад навчального матеріалу від інших методів навчання? Обґрунтуйте свою відповідь на прикладі.*

2. Уявіть собі, що ви викладач-наставник академічної групи студентів 3-го курсу. Під час однієї з неформальних зустрічей студенти вирішили організувати рольову гру і взяти у вас інтерв'ю. З перших питань ви здогадалися про їхній задум: виявити ваше особисте ставлення до колег – інших викладачів університету. Ваші стосунки зі студентами групи до цього часу були відвертими... *Якою буде ваша реакція і відповідь? Як ви зможете аргументувати свою подальшу поведінку?*

- **Доповніть речення:**

1. Свідомість – це _____.
2. Інноваційне навчання у вищій школі – це _____.
3. Форми занять у ЗВО – це _____.
4. Мислення – це _____.
5. Осмислення – це _____.
6. Розуміння – це _____.

- **Напишіть тези на одну із тем:**

1. Обґрунтуйте динамічну тріаду розвитку рівня знань.
2. Поясніть основу піраміди цілей навчання.
3. Зміст пізнавальної діяльності на етапах почуттєвого і логічного пізнання.

4. Гуманістична спрямованість освітніх інноваційних процесів.

5. Педагогічна інноватика у структурі наукового знання.

6. Особливості інноваційної педагогічної діяльності.

Література до теми заняття: 5, 7, 9, 15, 20, 23, 24, 25.

СЕМІНАРСЬКЕ (ГРУПОВЕ) ЗАНЯТТЯ № 8

Тема: Контроль та оцінювання успішності студентів у ЗВО – 2 год.

Завдання для самостійної роботи студентів:

- **Підготуйте доповіді за таким планом заняття:**

1. Розкажіть про підвищення якості підготовки фахівців.
2. Поясніть принципи організації контролю та оцінки знань студентів.

Педагогіка вищої школи:
методичні рекомендації до вивчення курсу

3. Обґрунтуйте вимоги до системи контролю.
4. Розкажіть про види, рівні та форми контролю якості навчання.
5. Кваліметрія магістерських дисертацій і рефератів.

• **Виконайте індивідуальні завдання:**

1. Підготуйте презентацію на одне із питань плану заняття.
2. Використовуючи поняття і ключові слова цієї теми, складіть кросворд.

• **Змодельуйте варіанти ситуацій до практичних завдань:**

1. Під час лекції студенти уважно слухають, активно приймають участь, окрім одного. Цей студент схилив голову на стіл і починає тихенько хрюпати, група переключила увагу на нього і вас вже перестали слухати – чекають на вашу реакцію. *Якою ж буде ваша реакція? Як ви поступите у цій ситуації?*
2. Ви прийшли на лекцію. П'ята пара. Студенти зустрічають вас незадоволеними поглядами, оскільки вони дуже втомлені. *Які ваші дії? Що ви скажете студентам, щоб їх підбадьорити і налаштувати на лекцію? Може запропонуєте лекцію у формі гри або тренінгу?*

• **Доповніть речення:**

1. Методи контролю – це _____.
2. Евристичний метод – це _____.
3. Взаємоконтроль знань – це _____.
4. Комбіноване (ущільнене) опитування – це _____.
5. Тестовий контроль – це _____.
6. Самоконтроль – це _____.
7. Критерії оцінки – це _____.

• **Напишіть тези на одну із тем:**

1. Компетентісний підхід до розроблення стандартів вищої освіти.
2. Види перевірки навчальної роботи студентів.
3. Критерії оцінки та норми оцінки.

Література до теми заняття: 1, 5, 8, 10, 16, 20, 25, 36.

СЕМІНАРСЬКЕ (ГРУПОВЕ) ЗАНЯТТЯ № 9

Тема: Управління закладом вищої освіти – 2 год.

Завдання для самостійної роботи студентів:

• **Підготуйте доповіді за таким планом заняття:**

1. Структурно-функціональна модель закладу вищої освіти.

2. Розкажіть про принципи управління закладами вищої освіти.
3. У чому сутність системи управління закладом вищої освіти.
4. Проаналізуйте зарубіжні концепції менеджменту вищої освіти.
5. Розкажіть про педагогічний менеджмент як сучасну теорію управління освітою.

- **Виконайте індивідуальні завдання:**

1. Підготуйте презентацію на одне із питань плану заняття.
2. Використовуючи поняття і ключові слова цієї теми, складіть кросворд.

- **Змодельуйте варіанти ситуацій до практичних завдань:**

1. Напишіть та обґрунтуйте актуальність дослідження з теми вашої магістерської роботи, яка затверджена наказом університету. *Чи були у вас проблеми щодо її написання? Поясніть конкретно.*

2. Запропонуйте умови, за яких інформація, яку повідомляє викладач на лекції, не буде проходити повз студента, а буде сприяти формуванню ерудиції та культури студента.

- **Доповніть речення:**

1. Принципи управління ЗВО – це _____.
2. Педагогічний менеджмент – це _____.
3. Самоменеджмент керівника ЗВО – це _____.
4. Технологія навчання – це _____.

- **Напишіть тези на одну із тем:**

1. Управління пізнавальною діяльністю студентів.
2. Значущість менеджменту як сучасної теорії і практики соціального управління.
3. Аналіз основних понять теорії педагогічного менеджменту.
4. Сутність поняття «педагогічний менеджмент».
5. Загальна характеристика принципів і функцій педагогічного менеджменту.
6. Самоменеджмент керівника ЗВО як менеджера освіти.

Література до теми заняття: 5, 7, 11, 15, 21, 25, 29, 31.

7. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН СЕМІНАРСЬКИХ (ГРУПОВИХ) ЗАНЯТЬ (заочна форма навчання)

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 032 – ІСТОРІЯ ТА АРХЕОЛОГІЯ

СЕМІНАРСЬКЕ (ГРУПОВЕ) ЗАНЯТТЯ № 1

Тема: Предмет, задачі, основні категорії педагогіки вищої школи – 2 год.

Завдання для самостійної роботи студентів:

- **Підготуйте доповіді за таким планом заняття:**

1. Поясніть предмет педагогіки вищої школи.
2. У чому полягають основні функції та завдання педагогіки вищої школи?
3. Охарактеризуйте основні категорії педагогіки вищої школи.
4. Обґрунтуйте вищу школу як педагогічну систему.

- **Виконайте індивідуальні завдання:**

1. Підготуйте презентацію на одне із питань плану заняття.
2. Використовуючи поняття і ключові слова обраної теми, складіть кросворд.

- **Змодельуйте варіанти ситуацій до практичних завдань:**

1. Ви куратор групи студентів другого курсу. Ураховуючи рівень моральної культури деяких студентів, ви готуетесь виступити на батьківських зборах студентів на тему «Зниження рівня моральної культури студентів другого курсу». *Які причини цього явища ви будете аналізувати? Які аргументи наведете?*

2. Уявіть себе викладачем ЗВО. З метою підвищення рівня сприймання і засвоєння студентами інформації на лекційних і семінарських заняттях: *назвіть та обґрунтуйте причини, які знижують рівень сприймання і засвоєння студентами інформації та запропонуйте заходи щодо підвищення цього рівня.*

- **Доповніть речення:**

1. Інформація – це _____.
2. Наукова інформація – це _____.
3. Знання – це _____.
4. Професія – це _____.
5. Структура умінь – це _____.

- **Напишіть тези на одну із тем:**

1. Проблемне поле сучасної компетентісної парадигми підготовки фахівців.
2. Поясніть взаємозв'язок понять: «інформація», «наукова інформація», «знання».
3. Контроль умінь застосовувати знання для розв'язування практичних завдань.

Література до теми заняття: 1, 3, 5, 7, 11, 15, 17, 20.

СЕМІНАРСЬКЕ (ГРУПОВЕ) ЗАНЯТТЯ № 2

Тема: Форми, види, методи та засоби навчання у вищій школі – 2 год.

Завдання для самостійної роботи студентів:

- **Підготуйте доповіді за таким планом заняття:**

1. Розкажіть про розвиток і становлення організаційних форм навчання.
2. Поясніть типологію і характеристику методів навчання.
3. У чому сутність дидактичних вимог до вибору методів навчання?
4. Методи навчання залежно від типу пізнавальної діяльності.
5. Методи навчання за логікою передачі інформації.
6. Методи навчання за ступенем керування навчальною діяльністю.

- **Виконайте індивідуальні завдання:**

1. Підготуйте презентацію на одне із питань плану заняття.
2. Використовуючи поняття і ключові слова цієї теми, складіть кросворд.

- **Змодельуйте варіанти ситуацій до практичних завдань:**

1. Уявіть себе викладачем ЗВО, який проводить профорієнтаційну роботу серед студентів-випускників (бакалаврів). Мета вашого виступу – викликати інтерес до спеціальності «Соціальна робота» і

**Педагогіка вищої школи:
методичні рекомендації до вивчення курсу**

мотивувати їх до вступу в магістратуру. *Як ви це будете робити? Що ви скажете студентам? Які аргументи наведете?*

2. Спеціально підготуйте сценарій виховної ситуації, яку можна буде використовувати у практичних умовах майбутньої професійної діяльності з метою виховного впливу (у письмовій формі або у відео форматі), яку ви спостерігали під час педагогічної практики, або в реальному житті та яка справила на вас враження. *Поясніть, у чому саме полягає виховний потенціал цієї ситуації.*

• **Доповніть речення:**

1. Метод навчання – це _____.
2. Методика – це _____.
3. Форма занять у ЗВО – це _____.
4. Семінарське заняття – це _____.
5. Технологія навчання – це _____.

• **Напишіть тези на одну із тем:**

1. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності.

2. Методи контролю і самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності.

3. Доцільність використання тестового контролю.

4. Особливості засобів навчання.

5. Важливість розуміння викладачем психічних процесів пізнання.

6. Проблемне навчання у ЗВО.

Література до теми заняття: 3, 7, 9, 11, 14, 18, 29, 31.

СЕМІНАРСЬКЕ (ГРУПОВЕ) ЗАНЯТТЯ № 3

Тема: Контроль та оцінювання успішності студентів у ЗВО – 2 год.

Завдання для самостійної роботи студентів:

• **Підготуйте доповіді за таким планом заняття:**

1. Розкажіть про підвищення якості підготовки фахівців.

2. Поясніть принципи організації контролю та оцінки знань студентів.

3. Обґрунтуйте вимоги до системи контролю.

4. Розкажіть про види, рівні та форми контролю якості навчання.

5. Кваліметрія магістерських дисертацій і рефератів.

- **Виконайте індивідуальні завдання:**

1. Підготуйте презентацію на одне із питань плану заняття.
2. Використовуючи поняття і ключові слова цієї теми, складіть кросворд.

- **Змодельуйте варіанти ситуацій до практичних завдань:**

1. Під час лекції студенти уважно слухають, активно приймають участь, окрім одного. Цей студент схилив голову на стіл і починає тихенько хропіти, група переключила увагу на нього і вас вже перестали слухати – чекають на вашу реакцію. *Якою ж буде ваша реакція? Як ви поступите у цій ситуації?*

2. Ви прийшли на лекцію. П'ята пара. Студенти зустрічають вас незадоволеними поглядами, оскільки вони дуже втомлені. *Які ваші дії? Що ви скажете студентам, щоб їх підбадьорити і налаштувати на лекцію? Може запропонуєте лекцію у формі гри або тренінгу?*

- **Доповніть речення:**

1. Методи контролю – це _____.
2. Евристичний метод – це _____.
3. Взаємоконтроль знань – це _____.
4. Комбіноване (ущільнене) опитування – це _____.
5. Тестовий контроль – це _____.
6. Самоконтроль – це _____.
7. Критерії оцінки – це _____.

- **Напишіть тези на одну із тем:**

1. Компетентісний підхід до розроблення стандартів вищої освіти.
2. Види перевірки навчальної роботи студентів.
3. Критерії оцінки та норми оцінки.

Література до теми заняття: 1, 5, 8, 10, 16, 20, 25, 36.

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 291 – МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ

СЕМІНАРСЬКЕ (ГРУПОВЕ) ЗАНЯТТЯ № 1

Тема: Система вищої педагогічної освіти за кордоном – 2 год.

Завдання для самостійної роботи студентів:

- **Підготуйте доповіді за таким планом заняття:**

1. Обґрунтуйте систему вищої освіти в США.

**Педагогіка вищої школи:
методичні рекомендації до вивчення курсу**

2. Розкажіть про систему вищої освіти у Великобританії.
3. Обґрунтуйте систему вищої освіти у Франції.
4. Охарактеризуйте систему вищої освіти у Німеччині.
5. Обґрунтуйте систему вищої педагогічної освіти в Японії.
6. Обґрунтуйте систему вищої педагогічної освіти у Південній Кореї.
7. Розкажіть про систему вищої педагогічної освіти в Китаї.

• **Виконайте індивідуальні завдання:**

1. Підготуйте презентацію на одне із питань плану заняття.
2. Використовуючи поняття і ключові слова цієї теми, складіть кросворд.

• **Змодельуйте варіанти ситуацій до практичних завдань:**

1. Поясніть на прикладах різницю між трьома педагогічними методами:

- а) бесідою як методом навчання;
- б) бесідою як методом виховання;
- в) бесідою як методом педагогічних досліджень.

Сформулюйте по 2 запитання до кожного виду бесіди.

2. Студент другого курсу Сергій був переконаний, що йому занижують оцінки на семінарських заняттях. Одного разу, коли він ледве впорався з нескладним завданням і отримав цілком заслужену оцінку, він підійшов до викладача на перерві після пари і попросив: «Виправте, будь ласка, оцінку, оскільки завдання я виконав на 4 бали, а ви мені поставили лише 3». *У цьому випадку, щоб вплинути на поведінку студента, зверніться до методу переконування. Ваша мета – домогтися припинення такої поведінки студента у подальшому. Яким переконуючим змістом ви наповните свої пояснення? Які аргументи наведете?*

• **Доповніть речення:**

1. Освітній рівень – це _____.
2. Спеціальність – це _____.
3. Кваліфікація – це _____.

• **Напишіть тези на одну із тем:**

1. Розкрийте сутність і призначення статусів закладу вищої освіти: «національний» і «дослідницький».
2. Проаналізуйте основні проблеми розвитку вищої освіти України.

3. Сформулюйте ваші пропозиції щодо поліпшення якості вищої освіти в Україні та зокрема в ЧНУ ім. Петра Могили.

Література до теми заняття: 5, 7, 9, 15, 20, 23, 24, 25.

СЕМІНАРСЬКЕ (ГРУПОВЕ) ЗАНЯТТЯ № 2

Тема: Дидактика вищої школи як педагогічна теорія – 2 год.

Завдання для самостійної роботи студентів:

- **Підготуйте доповіді за таким планом заняття:**

1. Розкажіть про предмет і об'єкт дидактики вищої школи.
2. Поясніть сутність і методологічні засади навчання.
3. Охарактеризуйте рушійні сили та логіку навчального процесу.
4. Обґрунтуйте структуру процесу оволодіння знаннями, уміннями та навичками.

- **Виконайте індивідуальні завдання:**

1. Підготуйте презентацію на одне із питань плану заняття.
2. Використовуючи поняття і ключові слова цієї теми, складіть кросворд.

- **Змодельуйте варіанти ситуацій до практичних завдань:**

1. Ви куратор групи студентів першого курсу. *Складіть покроковий план* ваших дій, що стосується соціалізації та соціальної адаптації студентів і формування студентської групи на принципах згуртованості і взаємовиручки.
2. Назвіть та обґрунтуйте причини, які знижують коефіцієнт корисної дії семінарських занять у вищій школі. Запропонуйте заходи для їх підвищення.

- **Доповніть речення:**

1. Дидактика – це _____.
2. Компетентність фахівця – це _____.
3. Уміння – це _____.
4. Навички – це _____.
5. Структура умінь – це _____.

- **Напишіть тези на одну із тем:**

1. Призначення та роль дидактики вищої освіти.
2. Основні завдання педагогіки вищої школи.

3. Поясніть методологічну основу сучасної дидактики.

Література до теми заняття: 1, 3, 5, 7, 11, 15, 17, 20.

СЕМІНАРСЬКЕ (ГРУПОВЕ) ЗАНЯТТЯ № 3

Тема: Контроль та оцінювання успішності студентів у ЗВО – 2 год.

Завдання для самостійної роботи студентів:

- **Підготуйте доповіді за таким планом заняття:**

1. Розкажіть про підвищення якості підготовки фахівців.
2. Поясніть принципи організації контролю та оцінки знань студентів.
3. Обґрунтуйте вимоги до системи контролю.
4. Розкажіть про види, рівні та форми контролю якості навчання.
5. Кваліметрія магістерських дисертацій і рефератів.

- **Виконайте індивідуальні завдання:**

1. Підготуйте презентацію на одне із питань плану заняття.
2. Використовуючи поняття і ключові слова цієї теми, складіть кросворд.

- **Змодельуйте варіанти ситуацій до практичних завдань:**

1. Під час лекції студенти уважно слухають, активно приймають участь, окрім одного. Цей студент схилив голову на стіл і починає тихенько хрюпати, група переключила увагу на нього і вас вже перестали слухати – чекають на вашу реакцію. *Якою ж буде ваша реакція? Як ви будете діяти у цій ситуації?*

2. Ви прийшли на лекцію. П'ята пара. Студенти зустрічають вас незадоволеними поглядами, оскільки вони дуже втомлені. *Які ваші дії? Що ви скажете студентам, щоб їх підбадьорити і налаштувати на лекцію? Можє запропонуєте лекцію у формі гри або тренінгу?*

- **Доповніть речення:**

1. Методи контролю – це _____.
2. Евристичний метод – це _____.
3. Взаємоконтроль знань – це _____.
4. Комбіноване (ущільнене) опитування – це _____.
5. Тестовий контроль – це _____.
6. Самоконтроль – це _____.
7. Критерії оцінки – це _____.

- **Напишіть тези на одну із тем:**

1. Компетентісний підхід до розроблення стандартів вищої освіти.
2. Види перевірки навчальної роботи студентів.
3. Критерії оцінки та норми оцінки.

Література до теми заняття: 1, 5, 8, 10, 16, 20, 25, 36.

8. РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Мета самостійної роботи полягає: у розвитку творчих здібностей та активізації розумової діяльності студентів; формуванні вмінь і навичок самостійної розумової праці; розвитку морально-вольових зусиль; формуванні потреби безперервного самостійного вдосконалення знань як необхідної умови професійного становлення.

Формами самостійної роботи з навчальної дисципліни можуть бути: опрацювання теоретичних засад лекційного курсу; вивчення окремих тем, що передбачені програмою для самостійного опрацювання; підготовка до семінарських занять: доповідей за планом заняття кожною темою; індивідуальних завдань, моделювання варіантів ситуацій за поданими практичними завданнями, доповнення речень на визначення понять, написання тез на одну із поданих тем.

Водночас, з метою вивчення навчальної дисципліни виокремлюють такі види самостійного учіння студента: слухання лекцій, участь у семінарських заняттях, виконання практичних та індивідуальних завдань; опрацювання базових та окремих проблемних питань курсу, перевірка якості засвоєння матеріалу лекцій та посібників, узагальнення власних суджень, активізація і поглиблення набутих знань, підготовка до заліку або екзамену тощо.

Самостійна робота над матеріалом лекцій

Лекція є основною формою організації навчального процесу у вищій школі. Важливу роль для успішного засвоєння знань відіграє самостійна робота над матеріалом лекцій. Досягнення позитивних результатів залежить від врахування викладачами принципів активного (інтерактивного) навчання, застосування активних форм і методів навчання та залучення студентів до активної продуктивної роботи з інформацією.

Студент для ефективного засвоєння матеріалу лекції повинен:

- з'ясувати основну мету лекції;
- у конспекті виокремити базові її частини;
- виокремити головне у завершених блоках матеріалу;
- ефективно застосовувати запропоновані лектором порівняння;
- зробити правильний узагальнюючий висновок, обов'язково записати його та виділити іншим шрифтом;

- навчитися деяким постійним скороченням або стенографічним позначкам;

- записувати опорні фрази, які допоможуть відтворити текст;
- використовувати у записах наочність, короткі узагальнюючі схеми;
- записати основні бібліографічні джерела, запропоновані лектором.

Форма звітності: рукописний конспект лекційних матеріалів. Перевірка та оцінювання конспекту відбувається за наступними параметрами:

- правильність виділення головного (основних положень лекції);
- логічність викладу інформації в конспекті, розвиток окремої думки;
- запис ключових положень, наявність інформації, що їх деталізує;
- правильність застосування схем, цифр, фактологічних положень;
- наявність узагальнюючих висновків;
- зрозумілість конспекту загалом, застосування під час конспектування різних шрифтів;
- наявність основних бібліографічних джерел, запропонованих лектором.

Для ефективної самостійної роботи студент повинен навчитися:

- знаходити потрібну інформацію, тобто вміти працювати з фондами і каталогами бібліотеки, користуватися інтернетом;
- вміти працювати з науковим текстом: володіти необхідним комплексом інтелектуальних умінь (виділяти головне, аналізувати, порівнювати, узагальнювати, систематизувати, шукати аналогії, доводити та спростовувати);
- критично оцінювати прочитане і робити власні висновки;
- проводити дослідницьку і пошукову роботу;
- брати участь у дидактичних та ділових іграх.

9. РЕКОМЕНДАЦІЇ ПІДГОТОВКИ ДО СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Семінар у вищій школі – це складова блоку «лекція-семінар»: для перевірки знань, засвоєних студентами після прослуховування циклу лекцій; відпрацювання проблемних тем. Застосування інтерактивних методів навчання перетворює семінар на ефективну і цікаву форму роботи студента.

Для підготовки до семінарського заняття студент повинен:

- вести самостійний пошук необхідних матеріалів;
- за необхідності готувати доповіді, тези, реферати;
- вести пошук цікавих фактів з теми, вдаватися до використання наочності;
- готувати презентації з певної теми, дидактичні (ділові) ігри тощо;
- уміти брати участь і проводити дискусії, «круглі столи» тощо;
- працювати індивідуально і в команді (групова підготовка заходів);
- готувати виставки вивчених джерел інформації (за можливості).

Починаючи підготовку до семінарського заняття, студенти повинні, насамперед, уважно ознайомитися з його планом, за навчальною програмою повторити конспекти лекцій з визначеної теми. Якщо запланована групова робота (підготовка до ділової гри), то вона розподіляється між учасниками. Необхідно звернутися до підручників, рекомендованої літератури тощо.

10. РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДОПОВІДЕЙ

Підготовка доповідей до семінарських занять – важливий аспект для ефективного засвоєння матеріалу лекцій, його узагальнення та підготовки до заліку та екзамена. Доповіді студент може готувати як самостійно, так і в парі або у формі презентації роботи, у якій задіяна певна група студентів.

Розглянемо основні етапи підготовки доповіді:

1. *Формулювання мети та завдань виступу.* Головне – правильно розпочати доповідь, чітко окреслити причину і мету виступу, сформулювати актуальність питання. З тим, щоб привернути та утримати увагу аудиторії необхідно висловлюватися чітко, логічно, дотримуватися принципів науковості, систематичності, доступності.

2. *Окреслення основних питань з теми.* Основна частина доповіді повинна починатися з окреслення головних питань, їхньої короткої характеристики і необхідної інформаційної насиченості.

3. *Критичне осмислення інформації та її подання у певному вигляді.* Студент має чітко окреслити коло пошуку, з використанням різних джерел інформації: бібліотечних фондів (каталогів, картотек); довідникової літератури (словники, довідники, енциклопедії); даних з мережі Інтернет.

Спираючись на цю інформацію, викладається зміст проблеми, наводяться докази, пояснення, міркування, визначаються основні категорії і поняття з теми. Варто пояснювати кожен аспект проблеми, підібрати переконливі цифри, факти, цитати. Обов'язковим є критичне ставлення до отриманої інформації, оцінюючи її сучасність. Необхідно виробити власне ставлення до проблеми.

4. *Підготовка наочності з теми (у вигляді схем, малюнків або презентації).* Потрібно пам'ятати, що доповідь без наочності буде сухою і нецікавою. Відтак, бажано продумати, яким чином буде демонструватися наочність (у контексті доповіді чи слугуватиме її фоном, наочний показ може стати провідним у доповіді – презентація).

5. *Підбір цікавих конкретних фактів під час доповіді.* Факти повинні бути присутніми, але не перевантажувати доповідь, не відволікати від головного.

6. *Обґрунтування висновків.* Висновки укінці доповіді обов'язкові.

7. *Вимоги до їх формулювання:*

1) висновки мають бути лаконічними; відображати основні етапи доповіді.

2) потрібно окреслити: стан дослідженості проблеми; основні визначення.

Доповідь повинна мати висновок про перспективи подальшого розгляду цього питання.

11. ВИМОГИ ДО НАПИСАННЯ ПИСЬМОВИХ ВИДІВ РОБІТ

До написання письмових видів робіт пред'являються наступні вимоги:

1. **Зміст** письмового виду роботи повинен відповідати зазначеній у **заголовку** темі. Студент обирає одну тему із поданого переліку назв, що пропонуються до кожної теми заняття для виконання роботи.

2. **Оптимальний обсяг** письмового виду роботи (тези) може становити 3–4 сторінки друкованого тексту, не враховуючи титульну сторінку і список використаних джерел. Формат сторінки А4; шрифт – Times New Roman, кегль 14, міжрядковий інтервал – 1,5. Береги: правий, лівий, зверху, знизу – 20 мм.

3. **Структура** письмового виду роботи (тези) складається зі вступу, основної частини (можливі підрозділи або параграфи), висновків та списку використаних джерел, які є умовними і спеціально не виділяються. У **вступі** зазначаються такі аспекти: актуальність теми; причини вибору саме цієї теми студентом; цілі та завдання дослідження; короткий огляд-аналіз опрацьованої літератури – 1 сторінка. **Основна частина** розкриває сутність теми – 1–2 сторінки. Укінці основної частини мають бути короткі висновки, до яких дійшов студент, опрацювавши зазначену літературу, відповідно до цілей і завдань, вказаних у вступі.

4. Нумерація джерел у списку використаних джерел повинна бути побудована в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків, не менше 3–5 джерел. Посилання на літературу у тексті – у квадратних дужках, де вказується порядковий номер джерела у списку літератури, через кому – сторінка, на яку посилається або без сторінки. Наприклад, [5, с. 15]. Список використаних джерел має бути оформлений згідно з ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання» з поправками (код УКНД 01.140.40).

Зразок оформлення списку літератури:

- Інновації у соціальних службах. Навч.-метод. посіб. Київ. Пульсари, 2002.
- Теорія і методи соціальної роботи. Лукашевич М. П., Мигович І. І. Навч. посіб. 2-ге вид., доп. і випр. Київ. МАУП, 2003. 168 с.

КОНТРОЛЬНА РОБОТА (ДЛЯ СТУДЕНТІВ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ)

Загальні вимоги до оформлення тексту контрольної роботи аналогічні до зазначених вище вимог. Контрольна робота проводиться у письмовій формі шляхом відповідей на запитання з метою контролю знань студентів з теоретичних і практичних питань дисципліни. Відповіді мають бути логічними, послідовними, мати власні аналітичні думки та узагальнення. Контрольну роботу студенти заочної форми навчання виконують самостійно, згідно з навчальним планом.

Посилання на літературу у тексті – у квадратних дужках, де вказується порядковий номер джерела у списку літератури, через кому – сторінка, на яку посилаєтесь, або без сторінки. Наприклад, [5, с. 15]. Список використаної літератури має бути оформлений згідно з **ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання» з поправками** (код УКНД 01.140.40).

Зразок оформлення списку літератури:

- Інновації у соціальних службах. Навч.-метод. посіб. Київ. Пульсари, 2002.
- Теорія і методи соціальної роботи. Лукашевич М. П., Мигович І. І. Навч. посіб. 2-ге вид., доп. і випр. Київ. МАУП, 2003. 168 с.

Критеріями оцінювання письмового виду робіт виступають:

- відповідність змісту зазначеній темі та повноті її розкриття;
- кількість та якість опрацьованої літератури відповідно до теми;
- наявність аналізу літератури, співставлення різних точок зору авторів, узагальнення та обґрунтування власних висновків;
- кількість та відповідність зазначених посилань;
- логічно-послідовний і стилістично-правильний виклад матеріалу;
- відповідність оформлення роботи до вимог написання.

12. ПАМ'ЯТКА СТУДЕНТУ

Для ефективної підготовки виступу з певної теми потрібно:

1. Сформулювати мету та завдання виступу.
2. Окреслити основні питання.
3. Здійснити пошук необхідної інформації з теми.
4. Критично осмислити інформацію та подати її у певному вигляді.
5. Підготувати наочність з теми (у вигляді схем, малюнків чи презентації).
6. Відібрати цікаві конкретні факти чи супровід у контексті доповіді.
7. Обґрунтувати висновки.
8. Чітко визначити часові межі виступу.

Цікавими і новими формами проведення семінарського заняття є дискусії та дидактичні (ділові) ігри. Проте їх ефективність залежить безпосередньо від підготовленості студентів до обговорення питань та вироблення сценарію їх проведення.

Студент має засвоїти на практиці *основні правила ведення дискусії*:

1. Говорити зважено.
2. Не перебивати того, хто говорить.
3. Критикувати ідеї, а не доповідача.
4. Поважати інші думки.
5. Не висміювати товаришів.
6. Не змінювати тему дискусії.
7. Намагатися заохочувати до дискусії інших.

Дидактична гра вважається у дидактиці і формою, і методом навчання. Якщо гра проходить протягом усього заняття, то вона є формою організації навчального процесу. Коли ж вона є лише засобом досягнення певної мети на занятті – то це метод навчання. Гра може реалізовуватися і в рамках інших форм організації навчального процесу: наприклад, семінарського заняття.

Отже, семінарські заняття у різних формах не тільки допомагають кращому засвоєнню матеріалу лекцій, але й вчать науковому викладу матеріалу, самостійній підготовці до обговорення проблем, формують комунікативні, організаційні, інтелектуальні, інформаційні компетентності, дають підготовку до майбутньої роботи над науковою темою.

13. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ РОБОТИ СТУДЕНТІВ (денна і заочна форма навчання)

Контроль рівня засвоєння навчального матеріалу здійснюється шляхом перевірки знань студентів на екзамені згідно з розкладом сесії. Відповідно до положення про систему рейтингової оцінки знань студентів застосовується наступна система оцінювання роботи студентів.

№	Вид контролю	Максимальна кількість балів		Термін виконання
		ДФН	ЗФН	
1.	Усні поточні доповіді на семінарських заняттях – 3 бали	3x5=15	3x2=6	Протягом року
2.	Підготовка презентацій, складання таблиць і кросвордів – 2 бали за кожне	2x5=10	2x5=10	Протягом року
3.	Оцінювання за доповнення у т. ч. речень – 1 бал за 1 повне доповнення	1x6=6	1x10=10	Протягом року
4.	Моделювання варіантів ситуацій до практичних завдань – 2 бали за кожне	2x7=14	2x7=14	Протягом року
5.	Написання тез (2–3 стор.) – 3 бали за кожне	3x5=15	–	Протягом року
6.	Написання контрольної роботи (ЗФН) – 20 балів	–	1x20=20	Протягом року
7.	Екзамен (максимальний бал)	40	40	Екзаменаційна сесія
	Разом (максимальний бал)	100	100	Екзаменаційна сесія

Критерії оцінювання результатів навчання

Опитування і доповіді на семінарських заняттях – це форма контролю, яка дозволяє оцінити уміння студентів:

1) самостійно опрацьовувати матеріал та аргументовано викладати його в логічній послідовності;

2) відповідати на запитання викладача та однокурсників.

Максимальна оцінка за відповідь на семінарському занятті – 3 бали.

Критеріями для оцінювання виступають:

Оцінка 3 бали ставиться у випадку:

- студент вільно володіє, визначеними програмою, знаннями і уміннями;
- правильно і в достатній кількості добирає необхідні для відповіді факти;
- висловлює власне ставлення до навчального матеріалу;
- відповідь чітка і завершена; мова виразна.

Оцінка 2 бали ставиться у відповідності з попередніми вимогами, але:

- студент має незначні ускладнення під час використання визначених програмою знань і умінь;
- під час добору фактів припускається незначних помилок;
- власне ставлення студентом висловлюється, але в аргументації зустрічаються окремі неточності; мова зрозуміла.

Оцінка 1 бал ставиться у тому випадку, коли:

- студент користується лише окремими знаннями й уміннями;
- порушує логіку викладу;
- відповідь недостатньо самостійна;
- аргументація слабка, мова спрощена;
- є суттєві помилки в знанні фактичного матеріалу та висновках.

14. МЕТОДИ НАВЧАННЯ І КОНТРОЛЮ

За джерелами знань методами навчання є: *словесні* – лекція, розповідь, пояснення, бесіда, дискусія; *наочні* – спостереження, ілюстрація, демонстрація; *практичні* – вправи, завдання, рішення ситуаційних задач, круглий стіл, інсценування, ділова гра. За характером пізнавальної діяльності: пояснювально-ілюстративні, проблемні, частково-пошукові.

Контроль успішності студентів здійснюється шляхом: підготовки поточних доповідей за планом заняття до кожної теми, виконання індивідуальних завдань, моделювання варіантів ситуацій поданих практичних завдань, доповнення речень на визначення понять, написання тез на одну із поданих тем, що стосуються теми заняття.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамена, курсової роботи, практики	для заліку
90–100	A	відмінно	зараховано
82–89	B	добре	
75–81	C		
67–74	D	задовільно	
60–66	E		
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1–34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

За період вивчення курсу робота студентів оцінюється за максимальною оцінкою у 100 балів. У цьому разі:

- сума балів від 90 до 100 – оцінюється оцінкою «відмінно»;
- сума балів від 75 до 89 – «добре»;
- сума балів від 60 до 74 – «задовільно»;
- сума балів 59 і менше – «не задовільно».

До здачі екзамена студент може набрати 60 максимальних балів, водночас екзамен максимально оцінюється у 40 балів. У тому випадку, якщо передбачено залік, то до заліку студент може набрати 70 максимальних балів, а залік максимально оцінюється у 30 балів.

На заліку студент може отримати додаткові запитання за змістом його індивідуальних завдань. За відмінного складання заліку студент отримує 30 балів. Якщо проходження підсумкового контролю оцінюється добре, або задовільно, то загальна сума балів зменшується відповідно на 20 або 10 балів. У цьому разі максимальна сума 70 балів може бути зарахована до загальної суми балів тільки за умови успішного складання заліку.

За шкалою оцінювання ECTS:

Оцінка «А» виставляється студентам, які за результатами поточного і підсумкового контролю набрали у сумі від 90 до 100 балів, а їхній рівень знань відповідає таким параметрам:

- загальна ерудиція; розвинутий інтелект; наявність як критичних, так і конструктивних навичок абстрактно-логічного мислення;
- розуміння концептуальних основ та особливостей предметного знання;
- наявність сформованого та аргументованого світогляду;
- глибоке усвідомлення природи міждисциплінарних зв'язків дисципліни з іншими науками, специфіки проблем;
- чітке розуміння категорій теорії соціальної роботи;
- наявність систематизованих, логічно впорядкованих уявлень про сутнісні характеристики, соціокультурні основи та базові компоненти;
- здатність пояснити закономірні зв'язки між різними соціальними підсистемами та визначити поняття, які їх позначають;
- уміння переконливо обґрунтовувати власні ціннісні настанови, аргументовано вести дискусію з ідейними опонентами.

На оцінку «В» заслуговують студенти, що за результатами поточного і підсумкового контролю відповідно набрали бали у сумі від 82 до 89, а їхній рівень знань відповідає наступним параметрам:

- наявність якісних знань у галузі теорії соціальної роботи та їх методологічної специфіки;
- усвідомлення змісту базових категорій теорії соціальної роботи; здатність до їх аналітичної характеристики;
- розуміння проблемного поля теорії соціальної роботи;
- уміння переконливо обґрунтовувати власні ціннісні настанови, аргументовано вести дискусію з ідейними опонентами.

На оцінку «С» заслуговують студенти, що за результатами поточного і підсумкового контролю відповідно набрали бали у сумі від 75 до 81, а їхній рівень знань відповідає таким параметрам:

- наявність посередніх знань у галузі теорії соціальної роботи;
- ознайомленість із деякими базовими категоріями теорії соціальної роботи;
- розуміння проблемного поля теорії соціальної роботи;
- уміння обґрунтовувати власні світоглядні та ціннісні настанови.

Оцінка «D» виставляється студентам, які за результатами поточного і підсумкового контролю набрали бали у сумі від 69 до 74, а їхній рівень знань відповідає таким параметрам:

- наявність фрагментарних знань з теорії соціальної роботи та достатньої кваліфікації при дослідженні соціальних явищ та подій;
- здатність викласти загальне уявлення про основні проблеми та функції теорії соціальної роботи як наукової дисципліни;
- уміння дати загальну (не завжди повну) характеристику основних термінів та понять з теорії соціальної роботи;
- брак самостійності мислення; середні творчі можливості інтелекту; домінування догматичних уявлень над науково-теоретичними.

Оцінка «E» виставляється студентам, які за результатами поточного і підсумкового контролю набрали бали у сумі від 60 до 68, а їхній рівень знань відповідає таким параметрам:

- наявність фрагментарних знань категоріально-термінологічного апарату теорії соціальної роботи;
- здатність викласти загальне уявлення про основні проблеми та функції теорії соціальної роботи як наукової дисципліни;
- уміння дати часткову характеристику основних термінів;
- брак самостійності мислення; середні творчі можливості інтелекту; домінування догматичних уявлень над науково-теоретичними.

Оцінка «F» виставляється студентам, які за результатами поточного і підсумкового контролю набрали бали у сумі від 35 до 59, а їхній рівень знань відповідає наступним параметрам:

- безсистемні і нечіткі уявлення про специфіку знань з теорії соціальної роботи та її суспільного призначення;
- нерозуміння структури теорії соціальної роботи; нездатність пояснити проблематику та функції предмета її вивчення;
- необізнаність зі змістом базової навчальної та першоджерельної літератури з курсу теорії соціальної роботи.

Оцінка «Fх» виставляється студентам, які за результатами поточного і підсумкового контролю набрали бали у сумі від 0 до 34, а їхній рівень знань відповідає таким параметрам:

- безсистемні і неправильні уявлення про специфіку знань з теорії соціальної роботи та її суспільного призначення;
- нерозуміння категоріальної бази теорії соціальної роботи;
- неадекватне пояснення проблематики теорії соціальної роботи та функцій предмета її вивчення; необізнаність зі змістом базової літератури.

15. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ І ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Методичне забезпечення складають: опорні конспекти лекцій; першоджерела; методичні рекомендації та посібники з курсу; інтерактивний комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни, а саме:

1. Робоча програма навчальної дисципліни «Теорія соціальної роботи».
2. Тематичні плани лекційних занять.
3. Тематичні плани семінарських занять.
4. Рекомендована базова та додаткова література.
5. Інформаційні ресурси.

Підсумковий контроль проводиться відповідно до навчального плану професійної підготовки бакалаврів у формі екзамена. Метою екзамена з цієї дисципліни є: перевірка теоретичних знань студентів; виявлення навичок застосування отриманих знань під час вирішення практичних завдань та навичок самостійної роботи з навчальною і науковою літературою. Екзамен відбувається в усній формі за підготовленими білетами.

16. ЗАПИТАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ЕКЗАМЕНА

1. Розкажіть про дидактичні основи семінарських, практичних та інших форм занять.
2. Охарактеризуйте види семінарів, вимоги до їх організації та проведення.
3. У чому сутність методики організації та проведення семінарських, практичних занять і консультацій?
4. Поясніть критерії оцінювання змісту семінарського заняття.
5. Обґрунтуйте методику проведення семінарського заняття.
6. Розкажіть про особливості навчальної роботи студентів.
7. У чому основа адаптації студентів до самостійної навчальної роботи?
8. Поясніть процес уміння слухати і конспектувати лекції.
9. Обґрунтуйте значення книги в системі професійної підготовки.
10. У чому основа методики підготовки до семінарських занять?
11. Розкажіть про методику підготовки до екзаменів і заліків.
12. У чому сутність перспектив вдосконалення самостійної роботи студентів?
13. Розкажіть про соціально-економічні потреби в дистанційній освіті.
14. Зробіть короткий екскурс в історію дистанційного навчання.
15. У чому сутність дистанційного навчання?
16. Обґрунтуйте мотиви і принципи організації дистанційного навчання.
17. Охарактеризуйте умови ефективності дистанційного навчання.
18. Розкажіть про наукову роботу студентів як важливий чинник ефективності професійної підготовки фахівців з вищою освітою.
19. Охарактеризуйте методичні основи і системність організації науково-дослідної роботи студентів.
20. Поясніть зміст форм, видів і методів науково-дослідної роботи студентів.
21. Обґрунтуйте організації науково-дослідної роботи студентів.
22. Розкажіть про умови організації науково-дослідної роботи студентів.
23. Оформлення результатів науково-педагогічних досліджень.

*Педагогіка вищої школи:
методичні рекомендації до вивчення курсу*

24. Організація і підготовка магістерської роботи до захисту.
25. Як здійснюється керівництво, планування та облік науково-дослідної роботи студентів?
26. Розкажіть про значення аналізу та оцінювання навчальних досягнень студентів.
27. У чому основа функцій оцінювання навчальних досягнень студентів?
28. Поясніть принципи, види та методи оцінювання навчальних досягнень студентів.
29. Охарактеризуйте методику проведення контрольних дій у вищій школі.
30. Розкажіть про модульно-рейтингову і кредитно-модульну технологію навчання та оцінювання навчальних досягнень студентів.
31. Поясніть сутність концептуальних напрямів розвитку вищої освіти в Україні.
32. Охарактеризуйте концепцію підготовки кадрів у системі вищої освіти.
33. Прокоментуйте зміст основних положень Болонського процесу як засобу інтеграції та демократизації вищої освіти.
34. У чому специфіка адаптації вищої освіти України до вимог Болонського процесу.
35. Охарактеризуйте сучасний стан стандартизації та системи стандартів вищої освіти в Україні.
36. У чому основа стандартизації як механізму підвищення якості навчання?
37. Розкажіть про зміст і завдання стандартизації вищої освіти.
38. Обґрунтуйте професійні стандарти в системі вищої освіти.
39. Обґрунтуйте систему вищої освіти в США.
40. Розкажіть про систему вищої освіти у Великобританії.
41. Обґрунтуйте систему вищої освіти у Франції.
42. Охарактеризуйте систему вищої освіти у Німеччині.
43. Обґрунтуйте систему вищої педагогічної освіти в Японії.
44. Обґрунтуйте систему вищої педагогічної освіти у Південній Кореї.
45. Розкажіть про систему вищої педагогічної освіти в Китаї.
46. Поясніть предмет педагогіки вищої школи.
47. У чому полягають основні функції та завдання педагогіки вищої школи?
48. Охарактеризуйте основні категорії педагогіки вищої школи.
49. Обґрунтуйте вищу школу як педагогічну систему.

50. Розкажіть про предмет і об'єкт дидактики вищої школи.
51. Поясніть сутність і методологічні засади навчання.
52. Охарактеризуйте рушійні сили та логіку навчального процесу.
53. Обґрунтуйте структуру процесу оволодіння знаннями, уміннями та навичками.
54. Розкажіть про розвиток і становлення організаційних форм навчання.
55. Поясніть типологію і характеристику методів навчання.
56. У чому зміст дидактичних вимог до вибору методів навчання?
57. Розкажіть про методи навчання залежно від типу пізнавальної діяльності.
58. Поясніть сенс методів навчання за логікою передачі інформації.
59. У чому сутність методів навчання за ступенем керування навчальною діяльністю?
60. Обґрунтуйте шляхи оновлення системи вищої освіти в Україні.
61. Охарактеризуйте сучасні технології як підґрунтя оновлення професійної підготовки фахівця.
62. У чому основа педагогічної інноватики?
63. Розкажіть про концепцію оновлення підготовки майбутніх фахівців на основі застосування інноваційних технологій.
64. Охарактеризуйте закони перебігу інноваційних педагогічних процесів.
65. Розкажіть про умови ефективності інноваційних педагогічних процесів.
66. Розкажіть про підвищення якості підготовки фахівців.
67. Поясніть принципи організації контролю та оцінки знань студентів.
68. Обґрунтуйте вимоги до системи контролю.
69. Розкажіть про види, рівні та форми контролю якості навчання.
70. У чому зміст кваліметрії магістерських дисертацій і рефератів?
71. Поясніть структурно-функціональну модель закладу вищої освіти.
72. Розкажіть про принципи управління закладами вищої освіти.
73. У чому сутність системи управління закладом вищої освіти.
74. Розкажіть про педагогічний менеджмент як сучасну теорію управління освітою.
75. Розкажіть про академічну лекцію в системі професійної підготовки студентів у вищій школі.
76. Поясніть типи лекцій, їх призначення і завдання.

***Педагогіка вищої школи:
методичні рекомендації до вивчення курсу***

77. Охарактеризуйте технологію і техніку підготовки академічної лекції.
78. Поясніть дидактичні і методичні вимоги до академічної лекції.
79. Обґрунтуйте методику проведення лекції.
80. Поясніть предмет педагогіки вищої школи.
81. У чому полягають основні функції та завдання педагогіки вищої школи?
82. Охарактеризуйте основні категорії педагогіки вищої школи.
83. У чому основа методики підготовки до семінарських занять.
84. Розкажіть про методику підготовки до екзаменів і заліків.
85. У чому сенс перспектив удосконалення самостійної роботи студентів?
86. Розкажіть про соціально-економічні потреби в дистанційній освіті.
87. Зробіть короткий екскурс в історію дистанційного навчання.
88. У чому сутність дистанційного навчання?

17. ЗРАЗОК «НУЛЬОВОГО» ВАРІАНТА ЕКЗАМЕНАЦІЙНОГО БІЛЕТА

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 0

Чорноморський національний університет імені Петра Могили

Рівень вищої освіти – магістр

Галузь знань: 23 Соціальна робота

Спеціальність 231 – Соціальна робота

Навчальна дисципліна

ПЕДАГОГІКА ВИЩОЇ ШКОЛИ

1. У чому сутність методів навчання за ступенем керування навчальною діяльністю? (максимум 10 балів).
2. Розкажіть про дидактичні основи семінарських, практичних та інших форм занять (максимум 10 балів).
3. Охарактеризуйте методику проведення контрольних дій у вищій школі (максимум 20 балів).

Затверджено на засіданні кафедри соціальної роботи, управління і педагогіки. Протокол № ____ від « ____ » 20 ____ року.

Завідувач кафедри
Екзаменатор

Ю. В. Палагнюк
Р. В. Чубук

18. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1. Вітвицька С. С. Основи педагогіки вищої школи : підручник за модульно-рейтинговою системою навчання для студентів магістратури. Київ : Центр навчальної літератури, 2006. 384 с.
2. Вітвицька С. С. Практикум з педагогіки вищої школи : навч. посібник за модульно-рейтинговою системою навчання для студентів магістратури. Київ : Центр навчальної літератури, 2005. 396 с.
3. Головкін В. П. Педагогіка вищої школи : курс лекцій для магістрів 5 і 6 курсів. Київ : КПІ, 2007. 234 с.
4. Дубасенюк О. А. Методика викладання педагогіки : курс лекцій. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2014. 328 с.
5. Кузьмінський А. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. Київ : Знання, 2005. 486 с.
6. Нагаєв В. М. Методика викладання у вищій школі : навч. посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2007. 232 с.
7. Ортинський В. Л. Педагогіка вищої школи : навч. посібник для студентів вищих навчальних закладів. Київ : ЦУЛ, 2009. 567 с.
8. Салов В. О. Основи педагогіки вищої школи : навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. Дніпропетровськ, 2003.
9. Туркот Т. І. Психологія і педагогіка вищої школи в запитаннях і відповідях : навч. посібник. Київ : Кондор, 2011. 516 с.
10. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи : навч. посібник. Київ : Академвидав, 2006. 351 с.
11. Чернілевський Д. В. Педагогіка і психологія вищої школи : навч. посібник. Вінниця, 2006.

Додаткова література

12. Архипова С. П. Проблема реалізації дистанційного навчання у підготовці спеціалістів. Викладач і студент : проблеми ефективної співпраці. Збірка матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції. Черкаси : Видавництво ЧНУ ім. Богдана Хмельницького, 2006.
13. Бойц Р. Поради викладачам початківцям : практичний посібник. Київ, 2005.
14. Бех І. Д. Особистісно-орієнтований підхід : науково-практичні засади. Виховання особистості : У 2 кн. Кн. 2. Київ : Либідь, 2003. 344 с.

15. Болюбаш Я. Я. Організація навчального процесу у вищих закладах освіти. Київ : Знання, 2007. 256 с.
16. Вища освіта України і Болонський процес. Навч. посібник / за ред. В. Г. Кременя. Тернопіль : навч. книга. Богдан, 2004.
17. Васянович Г. Педагогічна етика : навч.-методичний посібник. Львів, 2005.
18. Гончаров С. М. Науково-методичне забезпечення кредитно-модульної системи організації навчального процесу. Рівне, 2005.
19. Гронлунд Н. Е. Оцінювання студентської успішності : практичний посібник. Київ, 2005.
20. Гура О. І. Вступ до спеціальності «Педагогіка вищої школи» : навч. посібник. Запоріжжя, 2005.
21. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології : навч. посібник для студентів вищих навч. закладів. Київ : Академвидав. 2004. 334 с.
22. Дубасенюк О. А. Методичні рекомендації керівнику академічної групи з виховної роботи педуніверситету. Житомир, 2000.
23. Зязюн І. А. Освітня система Франції. Рідна школа. 2001. № 11. С. 24–29.
24. Ковальчук Л. О., Ковальчук О. Б. Система освіти зарубіжних країн : навч. посібник. Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. І. Франка, 2003. 136 с.
25. Кремень В. Г. Підвищення ефективності вищої освіти і науки як дієвого чинника суспільного розвитку та інтеграції в європейське співтовариство. Вища школа. Київ. 2003. № 6.
26. Кучеренко Д. Г. Динаміка розвитку приватного сектору вищої освіти в Україні за останнє десятиліття. Вища освіта України у національному і глобальному контекстах : зб. наук. праць. Яготин : МАУП, 2005.
27. Кучерявий О. Модульно-розвивальне навчання у вищій школі : аспекти проектування : Монографія. Донецьк : Вид-во ДонНУ, 2006. 304 с.
28. Максименко А. П. Університетська освіта Франції: становлення і розвиток у ХІХ–ХХ ст. : Монографія. Київ : Видав. центр КНЛУ, 2007. 307 с.
29. Педагогічні технології в неперервній освіті: Монографія. / С. О. Сисоєва, А. М. Алексюк, П. М. Воловик, О. І. Кульчицька та ін. ; за ред. С. О. Сисоєвої. Київ : Віпол, 2001. 502 с.

30. Педагогічна майстерність : Хрестоматія. навч. посібник / упоряд. : І. А. Зязюн, Н. Г. Базилевич, Т. Г. Дмитренко та ін. ; за ред. І. А. Зязюна. Київ : Вища школа, 2006.
31. Приватна вища школа України на шляху інновацій : Монографія. / Авт. кол. В. П. Андрущенко та ін. ; за ред. В. П. Андрущенка та Б. І. Корольова. Харків, 2005. 349 с.
32. П'ятницька-Позднякова І. С. Основи наукових досліджень у вищій школі. Київ, 2003.
33. Сірополко С. Історія освіти в Україні. Київ : Наукова думка, 2001.
34. Семиченко В. А. Психологія педагогічної діяльності : навч. посібник для вищих навчальних закладів. Київ: Вища школа, 2004. 335 с.
35. Слєпкань З. І. Наукові засади педагогічного процесу у вищій школі : навч. посібник. Київ : Вища школа, 2005.
36. Сухомлинський В. Проблеми виховання всебічно-розвиненої особистості. Вибрані твори : У 5 т. Т. 1. Київ : Радянська школа, 1976.
37. Федорук П. І. Система дистанційного навчання та контролю знань на базі Internet-технологій. Івано-Франківськ : Плай, 2003.
38. Шуневич Б. І. Теоретичні основи дистанційного навчання : навч. посібник. Львів, 2006.

ДЛЯ НОТАТОК

ДЛЯ НОТАТОК

Навчальне видання

**Руслан Валентинович
Чубук**

Педагогіка вищої школи: методичні рекомендації до вивчення курсу

Випуск 363

Методичні рекомендації

Редактор *Р. Грубкіна*. Технічний редактор *О. Петроченко*.
Комп'ютерна верстка *Н. Кардаш*.
Друк *С. Волинець*, фальцювально-палітурні роботи *О. Мішалкіна*.

Підп. до друку 05.10.2021.
Формат 60x84¹/₁₆. Папір офсет.
Гарнітура «Times New Roman». Друк ризограф.
Ум. друк. арк. 4,99. Обл.-вид. арк. 3,09.
Тираж 5 пр. Зам. № 6340.

Видавець і виготовлювач: ЧНУ ім. Петра Могили.
54003, м. Миколаїв, вул. 68 Десанників, 10.
Тел.: 8 (0512) 50-03-32, 8 (0512) 76-55-81, e-mail: rector@chmnu.edu.ua.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 6124 від 05.04.2018.